UKRAYNA ULUSAL ŞAİRİ

TARAS ŞEVCENKO

KOBZAR

(SEÇMELER)

UKRAYNACA'DAN TÜRKÇE'YE ÇEVİREN

Doç. Dr. Tudora ARNAUT

ANKARA 2009

Telegram: @cincivа

UKRAYNA ULUSAL ŞAİRİ

TARAS ŞEVÇENKO

S-141193

KOBZAR

(SEÇMELER)

UKRAYNACA'DAN TÜRKÇE'YE ÇEVİREN

Doç.Dr.Tudora ARNAUT

Azərbaycan Milli Kitabxanasına hədiyyəm
Təşəkkürlər
Tudora Arnaut.

ANKARA 2009

M.F.Axundov adına Azərbaycan Milli Kitabxanası

Telegram: @cinciva

Ш6(2=Ук)

Yayıncı Sertifika No: 15108

Kapak Fotoğrafı

MAUP Kültür parkında T. Şevçenko'nun fotoğrafıdır.

Mizampaj

Şehnaz Türkkorur

Baskı

LAZER OFSET Matbaa Tesisleri San. Tic. Ltd. Şti
Kazım Karabekir Cad. Koyunlu Han 95/1-A
İskitler/Ankara
Tel: 0312 341 23 70 – 72 - Fax: 0 312 342 28 98
lazerofset@mynet.com

SUNUŞ

Halklar ulusal kahramanları ile tanınmakta ve kendini dışa karşı aynı özelliğiyle yansıtmaktadır.

Ukrayna vatandaşı olup da okulda ana dilimde eserler okumadığım gibi, Ukrayna dilinde de eğitim görmemiştim. Sovyetler Birliği döneminde nedense Ukraynalılar'ın çoğunlukta yaşadıkları yerlerde Ukrayna klasikleri okutulurken, aynı ülkenin doğu kısmında bu eserler okutulmuyordu. En azından benim okulumda Taras Şevçenko, İvan Franko, Lesya Ukrainka ve benzeri ünlü isimler okutulmamıştır. Bunun yanısıra Sovyet edebiyatına ismini yazdıran Ukrayna yazarı Gogol'un eserleri edebiyat ders kitaplarında okutulduğundan dolayı bize de öğretilmekteydi.

Daha sonra Yüksek Lisans yapmak üzere Türkiye'ye geldiğim günlerde yeni açılan Ukrayna'nın Ankara Büyükelçiliği'nde tercümanlık yaparken, Ukrayna klasiklerinin Türkiye'de tanınmadığını gördüm. Bu beni üzmüştü. Zira, bu ülke yer altı ve yer üstü zenginlikleri kadar kültür, sanat, tarih ve edebiyat değerleri ile bilinmiyordu...

Gerek M.Emin Rasulzade adına Azerbaycan Devlet Üniversitesinde yüksek öğrenim görürken;

Telegram: @cinciva

gerekse Ankara Gazi Üniversitesi'nde yüksek lisans dersleri alırken tanıştığım Türk âşıklık geleneğinin Ukrayna kobzar sanatı arasında büyük bir paralellik arzettiğini gördüm. Ne yazık ki, ne kobzarlar ve ne de adı kobzar sanatı ile bütünleşmiş olan Taraş Şevçenko tanınmıyordu. Maalesef, Türkiye'de yayınlanan telif ve tercüme ansiklopedi ve antolojilerinde bu büyük Ukrayna klasik sanatçısının ismi yer almıyordu. İşte bu önemli eksikliği giderme ve Şevçenko'nun şiirlerini çevirme isteği yüreğimde o öğrencilik yıllarında belirmiştir. Fakat, Ukrayna diline yeterince vakıf değildim. Şevçenko gibi büyük bir ustanın şiirlerinin Türkçe'ye çevrilip yayımlanması sorumluluk gerektiren bir adımdı ve bana ulaşılmaz gibi geliyordu. Bu nedenle önce Ukrayna edebiyatının güçlü kadın şairi Lesya Ukrainka'nın ve daha sonra ise V.Simonenko'nun şiirlerinden birkaçını çevirdim.

2003 yılında Ukrayna'ya döndükten sonra bu büyük şairin yaratmalarına yöneldim. Okudukça onun manevi dünyasına girdim; o muhteşem şiirler beni sardıkça sardı ve şiirlerini çevirmeye başladım. Bir yandan çeviri yapıyor, öte yandan onun yaşam öyküsünü öğreniyordum. Aslında, onun yaşam öyküsü Ukrayna tarihinin şiirsel bir özetiydi. Mensubu olmaktan onur duyduğum Kiev Milli Taras Şevçenko Üniversitesi'nin tam karşısında bulunan Taras Şevçenko'nun heykelinin önünde zaman zaman durup şiirlerini anımsayarak onun ruh alemini anlamaya çalışıyordum.

Evet, ben Taras Şevçenko'yu Türkçe'ye çevirmeli ve Türkçe konuşan milyonlarca insana onu tanıtmalıydım. Artık, psikolojik olarak da hazırdım.

Birgün Ukrayna Yazarlar Birliği'ne giderek bu düşüncemi o dönemde Birliği'nin Genel Sekreterliğini yapan, şair Mikolo Vasilenko'ya danıştım. Vasilenko, dolabından aldığı Ukrayna'nın ünlü yazarı Pavlo Movçan önsözü ile 2004 yılında "Prosvita" yayınevi tarafından basılan Şevçenko'nun "Kobzar" eserini uzatarak; "Tudora hanım, size hediye ediyorum. Bundan sonra Taras Şevçenko'nun şiirleri sizin sayenizde Gagauz ve Türk dünyasında ışık bulsun, ancak tek bir şartım var, bu eseri çevirecekseniz orijinalinden çevirin. Şevçenko'nun ruhunu o zaman yakalabilirsiniz" dedi.

Artık, diğer çalışmalarımın arasında Taras Şevçenko da önemli bir yer tutmuştu. Ne var ki, onu çevirmeye bir türlü cesaret edemiyordum..fakat yola çıkmıştım bir kere.

İlk başta bir aydan fazla bir süre tek dize bile çeviremedim. Daha sonra baktım ki başlamazsam bu eser beni rahat bırakmaz. Nihayet "Kafkas" şiiri ile çeviriye başladım. Ben bu şiiri üç kez çeşitli zamanlarda çevirmiş ve değişik defterlere yazmıştım. Gördüm ki, son çeviride şairin ruhunu daha gerçekçi bir biçimde yakalamışım. O çeviriyi hemen bilgisayarıma kaydettim. Hergün birkaç satır çevirmek , bazen ise birer şiir çevirmek artık benim tutkum haline gelmişti. Anlamadığım yerleri ise hemen Vasilenko'ya telefon açıp soruyor, kendisi de bana bu konuda büyük istek ve

Telegram: @cinciva

zevkle yardım ediyordu. Yeri gelmişken kendisine bu eseri hediye ettiği ve çevirdiğim sürece bana yardımcı olduğu için şükranlarımı sunuyorum.

"Kobzar" adlı eser şairin yazdığı tüm dönemlerdeki şiirlerini kapsamaktadır. Bu eserin içerisinden Türk okuruna Ukrayna'yı tanıtan ve aynı zamanda çeşitli dönemleri, alanları, konuları kapsayan ve Ukrayna edebiyatında klasik hale gelmiş ve aynı zamanda Türk okurunun ilgisini çekecek eserler seçmek zorundaydım. Bu düşüncemi türkoloğ, değerli dostum, meslektaşım Doç.Dr.İrina Driga ile paylaştım. Kendisi bana Ukrayna edebiyatını yakından takip eden , tarihçi, Şevçenko sevdalısı olan Anatoliy Momrik'i tavsiye etti ve "arkadaşım, sen gönlünü ferah tut, birkaç güne kadar istediğin eserler masanda olacaktır" dedi. İki gün sonra telefonum çaldı ve Anatoliy bey bana 32 tane şiirin ismini okudu ve ben de sırayla onların isimlerini defterime yazdım. Esasen, ben o güne kadar 8 şiiri çevirmiştim. Kendilerine de buradan sonsuz teşekkürlerimi bildirmek isterim. Zira, 40 tane şiiri çevirmeyi bitirdiğim sırada İrina hanım evime konuk oldu; aralıksız iki gün sadece 3 saat uyumak suretiyle şiirleri orijinali ile karlılaştırarak metin kontrolü yaptık. Kendisi diğer çalışmalarında da her zaman olduğu gibi bu kez de beni yalnız bırakmamıştı. Hatta bana "Tudora hanım, bende bu Şevçenko sevgisi olmasaydı, beni kimse senin yanında bunca süre aralıksız çalışmak için tutamazdı, hamile halimle bunu yapıyorsam bu sevgiye borçlusun" diye şakayla karışık bana yorgunluğunun derecesini bildirmişti. Zira o günlerde hamileydi. Şimdi ise, bir oğlan çocuğu dünyaya getirmiş olmanın

mutluluğunu yaşamaktadır ve ben bu değerli arkadaşımı burada bir kez daha kutlarken, giriş yazısı ve örneklerin kontrolünde bana yardımcı olduğu için kendisine şükranlarımı sunuyorum.

Taras Şevçenko'nun şiirlerini Türkçe'ye çevirirken, Türkçe metinlerin kontrolünü (Prof.Dr.) İrfan Ünver Nasrattınoğlu yaptı. Kendisi yıllarca Türk Dünyası'na hizmet ettiği gibi diğer halkların kültürlerini, yazılı eserlerini Türk insanına kazandırmayı başarmıştır. Zira, çıkarmış olduğu kitaplar bunun bir kanıtıdır. Bu nedenle onun, tavsiyeleri çalışmamı daha da kolaylaştırdı ve beni yüreklendirdi. Kitabın Türkçe metinlerin düzeltilmesinde yardımcı olduğu için kendisine sonsuz teşekkürlerimi bildiriyorum..

Belirtmeliyim ki, şiirlerin çevirisinde bir yandan orijinali ile aynı olmasını aktarmayı hedeflerken, anlam bakımından da şairin duygularını aktardığımı düşünüyorum. Ayrıca, Şevçenko'nun kullandığı teknik kalıplar çerçevesine de uymaya çalıştım ve birçok şiirde aynı kalıpları korudum. Hatta, kitabın başında "Vasiyet" adlı şiiri orijinali ile beraber vermeyi uygun gördüm. Amacım, şairin bir şiirinin de olsa orijinalini vermek suretiyle Ukrayna dilinin, ahengini Türk okuruna tanıtmaktır.

Kitapta yer alan 40 şiirdeki kimi sözcüklerin açıklamalarını içeren küçük bir sözlüğü kitabın sonuna koydum . Ayrıca, kimi sözcükleri de sözlükte yer almasına rağmen, ilgili şiirin dipnotunda verdim.

Kitapta yer alan resimler ise konumuza uygun bir şekilde Taras Şevçenko'nun kendisinin çeşitli

Telegram: @cinciva

dönemlerde ve çeşitli çalışmaları için çizdiği örneklerinden aldım.

Şairin özgeçmişini ve çalışmalarını "TARAS ŞEVÇENKO'NUN HAYATI VE ÇALIŞMALARI" başlığı ile kısaca giriş kısmında verdim.

Taras Şevçenko'nun yaratmaları üzerinde bilimsel araştırmalar yapmış ve şevçenkobilimci ünvanına sahip olan Prof.Dr. Grigoriy Semenük'ün "Halkın Kitabı" adlı başlığı ile kitabımıza yazmak lütfunda bulunduğu yazısından dolayı kendisine şükranlarımı sunuyorum.

Bu kitabın amacı Ukrayna ve Türkiye arasında asırlardır sürdürülen , yakın, dostluk ilişkilerinin daha da güçlenmesine katkıda bulunmak ve Türkiye'nin Yunus Emre'si gibi Ukrayna edebiyatının başında gelen ve çağdaş edebiyatın temellerini atan Taras Grigoroviç Şevçenko'yu Türk Dünyasında tanıtmaktır. Umarım, bunu başarırız.

Doç. Dr. Tudora ARNAUT
Kiev Milli Taras Şevçenko Üniversitesi
Edebiyat Enstitüsü
Türkoloji Bölümü Öğ retim Üyesi

Telegram: @cinciva

TARAS ŞEVÇENKO'NUN TÜRKÇE'YE ÇEVİRİSİ ÜZERİNE ...

Ukrayna edebiyatı dünyada az tanınmaktadır. Türkler için Ukrayna'nın Rusya'dan farklı olduğu gerçeği, Ukrayna, tarihinin farklılığından, Avrupa - Atlantik siyasi seçiminden ve Ukrayna'da yapılan Turuncu Devrim olaylarından, dünya alanında tanınan spor ve müzik yarışmalarında yüksek puan kazanmalarından belli olmaktadır. Bu nedenle Ukrayna'nın sanat, kültür ve de bilim alanında Türkiye'de tanıtılması bizi son derecede mutlu etmektedir.

Dünya edebiyatında yeri olan, Ukrayna halkının en kutsal, en kıymetli sanat, kültür ve dava adamı Taras Şevçenko'nun en değerli eseri olan "Kobzar'ın" Türkçe'ye tercüme edilerek yayımlanması hem onun vasiyetinin yerine getirilmesi hem de bizim hayalimizin gerçekleşmesi demektir.

Türk dostlarımızla yaptığımız görüşmelerde yıllarca, ünlü futbolcu Andrey Şevçenko ile Taras Şevçenko'nun biri birleriyle karıştırıldığına tanık olduk. Oysa, Yunus Emre ve Mevlana Celaleddin Rumi Türk ulusu için neyse Taras Grigoroviç Şevçenko, Ukrayna ulusu için odur. Mevlana'nın mesnevisi neyse , Şevçenko'nun kobzarı da odur.

Değerli dostum ve meslektaşım, Doç.Dr. Tudora Arnaut'la çeşitli vesilelerle yaptığımız görüşmelerde ondaki üstün vatan severlik duygusunu anlamıştım. Nitekim, ulusal şairimiz Şevçenko'nun şiirlerinin Türkçe'ye kazandırılması konusunda ısrarlı çalışmaları her türlü takdirin üzerindedir. Kuşkusuz onun ana dili olan Gagauz Türkçesi'ne tutkusu beni her zaman kendisine hayran bırakmıştır. Biz onunla Türkiye'de ve çeşitli ülkelerde Türk dünyası ile ilgili bilimsel etkinliklere katılarak Türk kültürünün ve dilinin zenginliğini daha iyi anlıyor ve Kiev Milli Taras Şevçenko Üniversitesindeki Türkoloji Bölümü öğrencilerini de bu bilinçle yetiştirmeye gayret ediyorduk.

Yukarıda değinmiştik; nasıl ki günümüz Türk insanı Mesnevi'yi ve Yunus'un Divanı'nı güçlükle anlayabiliyor ise Kobzar'daki dizeleri de Ukrayna insanı anlamakta güçlük çekmektedir. Bu itibarla Arnaut'un Şevçenko'yu çevirme cesaretini göstermiş olması onun inanç ve azimle her türlü güçlüğü aşabileceğinin somut bir göstergesidir.

Tudora Arnaut'un çeviri işini tamamlamasından; şiirlerin orijinali ile çevirisini karşılaştırdıktan sonra onun, giriştiği bu çetin işin başarı ile üstesinden geldiğini gördüm. Bundan sonra arkadaşımın kahramanca bir adım atmış olduğuna kanaat getirdim. Esasen onun daha önce şairin birkaç şiirini Gagauz diline çevirmiş olduğunu da biliyordum. Şunu da vurgulamak isterim ki, Tudora Arnaut hangi şiirlerin çevrilmesinin daha uygun olacağı konusunda benim ve Anatoliy Momrik'in görüş ve önerilerimizi almıştır.

Şevçenko'nun eserlerini bir bütün olarak değerlendirmek gerekir Bu bütünlük içerisinde, şiirlerin orijinaline uygun bir teknik ve stil ile çevirilmiş olduğunu belirtmek isterim. Aynı zamanda şiirler Türk lirik edebiyatının örnekleri olacak kadar güzel çevirilmişlerdir. Bence bunun sebebi ise tercümanı diğer meslektaşlarından ayıran bir özelliği vardır ki, o da kendisinin halkbilimci olmasından kaynaklanmaktadır. Zira o her iki halkın sözlü edebiyatındaki türkü türünü iyi bildiği için , Taras Şevçenko'nun ruhunu yakalamış ve sıradan bir basit çevirinin dışında tam estetik bir havayla şiirleri Türk okuruna aktarmıştır.

Bunun yanısıra bilimsel kariyere sahip olan Doç.Dr.Tudora Arnaut'un çevirdiği şiirleri seçmekteki titizliğe de dikkat çekmem gerek. Şairin kullanmış olduğu ifadelerde eşanlamlı kelimelerin bulunması ve şiirsel özelliklerin korunmasına dikkat etmesi, aynı zamanda gerek dipnot, gerekse kitabın sonunda sözlük vermesi, şiirlerde tıpkı şairin kullandığı şekilde aynı anlamlı deyimlerin ve atasözlerinin Türkçe'de karşılığını bulup kullanması, ve çoğu zaman türkolog, folklorcu ve şair meslektaşlarına başvurması onun ne denli iyi bir araştırmacı ve bilim adamı olduğunu da göstermektedir. Bu nedenle fikrimizce Ukrayna edebiyatının milli ruhu şairin stili tercümanın kalemi ile Türk diline başarılı şekilde yansıtılmıştır. Zira, edebiyat bilimi, bir ilham ve kelimelerle gösteri sanatıdır.

Tudora Arnaut Gagauz aydını, şair, türkolog, Ukrayna uyruklu, fakat hiç bir zaman Ukrayna dilinde öğrenim görmemiştir. Fakat, Ukrayna dilini büyük bir

Telegram: @cinciva

ustalıkla Türk okuruna aktarmıştır. Ben bir Ukraynalı olarak kendisine ayrıca teşekkür ediyorum.

Türkolog Doç.Dr. Irina DRIGA
U.B.Akademisi A.Kırımski adına Doğu Dilleri Enstitüsü
Kiev, 26.05.2009

HALKIN KİTABI

Taras Şevçenko'nun "Kobzar" adlı eseri 16 yıldır Bağımsız Ukrayna halkının vicdanı gibidir. Onun meydana gelişi ile Ukrayna'nın manevi ve siyasi uyanışı başlamıştır.

"Kobzar" bizim için hem alfabe, hem türkü defterciği, hem tarih kitabı, hem de halkın müdrikliği, vasiyeti, milli ruhun kaynağıdır.

"Kobzar" toplumun uyanmasını istemekte ve onun "Başka Ukrayna yoktur, Başka Dnipro yoktur" mısraları şimdiki nesillerin vatansever duygularının uyanması için de bir çağrıdır ve geçerliliği güçlüdür.

Çeşitli kademelerde bu eserdeki satırlar halkın kitabı olarak kabul görmekte ve alevlenen yalım gibi halkın kölelikten kurtulmasına çağrıda bulunmakta, milli uyanışın ve kültür varlığının gerçeklerine dikkat etmesi isyanı dile getirilmektedir.

Tüm toplum tarafından milli uyanışın lideri olarak tanınan, halkın duygularını yansıtan Taras Şevçenko Ukrayna edebiyatında yeni dönemin başlangıcında durmakta ve Ukrayna edebi dilinin yaratıcısı olarak sayılmaktadır.

Telegram: @cinciva

Milli tarihimizin dönemeçlerinde Şevçenko yanımızdaydı, onun "Kobzar" yapıtı bizim milli özgürlüğümüzün yıldızı gibi parlıyor ve yeniden doğuyordu, bize doğru yolu gösteriyor, bizi eğitiyordu. Ve Ukrayna dilinin, kültürünün, milletinin tam da yok olma , uçurumun kıyısında olduğu dönemlerde şairin sözleri yeniden duyulmaya başlıyordu. "Şevçenko'nun şiirlerini okuduğunda için kan ağlayan, - Simon Petlüra, " fakat aynı zamanda kalbinde o acıyı alabilecek gücü hissettiğininin farkında oluyorsun" diyordu

Taras Şevçenko'nun büyüklüğü ve önemi edebiyatın sınırlandırılması mümkün değildir, çünkü onun eserlerinde Ukrayna halkının varlığından söz edilmekte, kölelik döneminde ayakta kalma mücadelesi, totalitar rejime karşı gelmesi, manevi ve fiziksel baskıların varolması hiisedilmektedir. Ostap Vişnya "- Bir insanın varlığı milleti uyandırmaya yetti" diye yazmaktaydır.

Günümüzde bizler her defasında Şevçenko'yu kendimiz için yeniden açmaktayız, ona yakınlaşmaya ve onu anlamaya çalışmaktayız, onu tekrar tekrar okuyup onun yaratıcılığına ulaşmaktayız. Biz, Ukrayna milletinin oğlu olan, manevi peygamberi , özgürlüğün sembolü ve mutlu yaşamanın kılavuzu olan Taras Şevçenko'nun karşısında eğiliyoruz. Diğer yandan da onun aramızdan biri olduğunu şiirlerinden okudukça halkın dili ile ifadelerini kullandığını ve aramızdan biri olduğunu görmekteyiz:

Bir ev ve oda inşa ederim
Cennet gibi bir bahçe yapan, ağaçlar dikerim
İşte o zaman dinlenip gezerim
Bu küçük olan meskenimde.
Tek başıma, sessizlikte
Bahçede olur tüm rahatlığım,
Rüyama girer evlatlarım,
Bir ananın neşesi ile rüyama dalarım..

Taras Şevçenko'nun şiirlerini okudukça onun ileriyi ne denli isabetle gördüğünü anlamaktayız. Ukrayna'nın parlak geleceğine inanan şair Ukrayna insanlarının manevi ruhunun temizliğini tüm eserlerinde dile getirmekte. Herhalde bu parlak günler Ukrayna'nın geleceğinde saklıdır ve bir o yola ulaşmak için halk olarak daha fazla çalışmaktayız.

Birçok dillere çevirilen "Kobzar" Ukrayna ruhunu tüm dünya edebiyatına açıklamakta ve aynı zamanda ortaya koyduğu problemlerin, çözümü beklenen birçok sorunun toplumların genel sorunları haline geldiğini anlatmaktadır.

Evrensel değeri olan Şevçenko eserleri ile dün olduğu gibi buğün ve gelecektede insanlığa yön verecek değerdedir. XXI. Yüzyılın başlarında yeni bir dünya düzeni oluşurken Taras Şevçenko'nun dünya genelinde tanınması, çağdaş Ukrayna'nın tanıtılması demek olacaktır. Bu eser Üniversitemizin Edebiyat Enstitüsü Türkoloji Bölümü Öğretim Üyesi Doç.Dr. Tudora Arnaut tarafından Türkçe'ye tercüme edilmek suretiyle geniş bir okuyucu kitlesine takdim edilmektedir.

Telegram: @cinciva

Böylelikle ülkemiz ile Türkiye Cumhuriyeti arasındaki kültürel ilişkilerin daha ileri boyutlara çıkarılmasına katkıda bulunulacağına inanıyorum.

Prof.Dr.Grigoriy SEMENÜK
Taras Şevçenko Uzmanı
Kiev Milli Taras Şevçenko Üniversitesi
Filoloji Enstitüsü Müdürü

Telegram: @cinciva

TARAS ŞEVÇENKO'NUN HAYATI VE ÇALIŞMALARI

S-14193

Çocukluk dönemi

Taras Grigoroviç Şevçenko 9 Mart 1814 tarihinde Kievşçina vilayetinin Zvenigorodsk ilçesinin Morintsi köyünde dünyaya gelmiştir. Babası bir toprak ağasının kölesiydi. Çocuk yaşta önce annesini sonra babasını kaybetti... Bogorski adlı köy keşişinin yanında okuyan Şevçenko ilk defa Ukrayna aydınları hakkında orada bilgi sahibi oldu ve resim alanında ilk dersi orada bulunan bir ressamın yanında aldı. 14 yaşına geldiğinde ise Vilşanı çiftliğinde P.Engelgard adlı toprak ağasının yanında çiftlik hizmetçisi olarak çalışmaya başladı. 1828 – 1831 tarihleri arasında ağası ile Vilen şehrinde bulundu ve büyük ihtimalle Vilen Üniversitesinde çalışan Y.Rustemas'tan resim dersi aldı.

1831 yılında San-Petersburg'a taşınan P.Engelgard beraberinde genç yeteneği de götürdü ve saray ressamı olarak eğitilmesi için V.Şiryaev'in yanına verdi. Asıl işi olan çiftlik hizmetçiliği yanısıra boş zamanlarını *Yaz bahçesinde* geçiren genç ressam geceleri de burada heykeller yapmaktaydı. Bu dönemde ayrıca şiir de yazmaya başlamıştı. 1836 yazında

M.F.Axundov adına
Azərbaycan Milli
Kitabxanası

hemşehrisi olan ressam İ.Soşenko ile tanıştı ve onun aracılığı ile yazar G.Grebinko ile de tanışma olanağını buldu. İ.Grigoroviç, O.Venetsiyanov, K.Brülov ve V.Jukovski gibi aydınlar 1838 yılı baharında bu genç yeteneği yakından tanıdıktan sonra, onun kölelikten kurtarılması için gereken ücreti ödeyip azad edilmesini sağladılar. Nihayet, Taras Şevçenko kölelikten kurtulup özgürlüğe kavuşmuştu.

Artık, Şevçenko'nun önünde çok farklı bir hayat başladı. Bunu bilgi ve sanat hayatı olarak adlandırmak daha doğru olur. Sanat Akademisi talebesi olduktan sonra ünlü sanatçı K.Brülov'un dikkatini çekti ve genç yetenek onun yanından ayrılmaz oldu. Gravür çalışmalarının yanısıra kendini grafik ve resimde de denedi. Bununla yetinmeyen genç Taras, diğer yandan da aralıksız dünya klasiklerini büyük bir zevkle okumaktaydı ve tarih ile felsefe alanları dikkatini en çok çeken bilimler olmuştu. "Eneidi" eserinin yazarı hakkında ölüm haberi onu derinden etkiledi ve "Kotlyarevski'nin ebedi anısına" adlı şiiri yarattı.

Taras Şevçenko'nun "Kobzar" adlı ilk kitabı 1840 yılında yayımlandı. Bu kitapta 8 önemli önemli eseri yer aldı. Daha sonra "Gaydamaki" (1841) ve "Gamaliya" (1844) adlı eserleri basıldı. Bu eserleri ile genç yazar bir yandan Ukrayna aydınları tarafından beğeni toplarken , diğer yandan Rus aydınları onu "köylü dili ile yazan şair" olarak adlandırdılar ve hor gördüler. Bu durum genç yazarı yıldırmadı, tam aksine farklı çalışmalara yöneltti. 1842 yılında "Katerina" adlı hikayesi için yağlı boya ile resimler yaptı ve böylece Ukrayna resim sanatında ismini ebedileştirdi.

Telegram: @cinciva

Şevçenko'nun Ukrayna'ya gelişleri.

Taras Şevçenko toprak köleliğinden azad edildikten sonra hayatının büyük kısmını Rus İmparatorluğu'nda geçirmiştir.

Vatanı olan Ukrayna'ya ise ancak üç defa gelmiş ve ölümünde de, vatanında gömülmeyi vasiyet etmiştir.

İlk gelişinde yakın akrabaları ile birlikte Ukrayna'nın klasikleri sayılan M. Maksimoviç, P.Kuliş ve Poltava'da E. Grebinku ile görüşmüş. O arada "Kazılan mezar" adlı şiirini yazmış ve böylece Çar Rusya'sına karşı isyan bayrağını kaldırmıştır.

Taras Şevçenko Sanat Akademisi'ni tamamladıktan sonra 1845 yılında ikinci kez Ukrayna'ya gelmiş; bu kez ünlü bir şair olarak karşılanmış; Kiev Arşiv Komisyon'u üyesi seçildikten sonra o güne kadar derlemiş olduğu birçok folklor ve etnografik ürünlerini buraya hediye etmiş, tarihi ve mimari anıtların resimlerini yapmıştır.

1845 yılında ünlü eserleri "İvan Gus", "Slepıy"(Kör), "Naymıçka"(Hizmetçi), "Kafkas", "İ mertvım i jivım"(Hem yaşayanlara hem ölenlere), "Holodnıy Yar"(Soğuk Yar) şiirlerini kaleme almıştır. Burada daha sonra hastalanmış, ünlü şiiri olan "Zapovit"i (Vasiyet) yazmıştır. Bu şiirinde ise esarette olan halkın kurtulması için çağrıda bulunmuş ve daha sonra Ukrayna devletinin kurulması ile birlikte milli marş kadar önem arz eden bir ilgi görmüştür. Halkı rejime karşı ayaklandırma mısralarından dolayı bu şiir yasaklanmış ama çoğaltılarak elden ele dağıtılmıştır. Bu

yasak şiir halk tarafından ezberlenmiş ve aydınların, devrimcilerin gizli toplantılarında okunmuştur. Taras Şevçenko bu şiirlerini cönk diyebileceğimiz "Üç yaz" adını verdiği defterine kaydetmiştir.

Ukrayna'ya üçüncü gelişinde ise 1846 yılında Kıev'de Mikola Kostomarov başkanlığında gizli kurulmuş olan "Kiril – Metodi Birliği'nin" üyesi olmuş, bu birlik tüzüğünün ve diğer evrakların hazırlanmasına katkıda bulunmuştur. Fakat, 1847 yılında yapılan ihbar sonucu bu kuruluşun üyeleri tutuklanmaya başlanmış; 5 Nisan 1847 yılında Şevçenko da tutuklanarak, muhafızlar eşliğinde San-Peterburg'a gönderilmiş ve burada Üçüncü Bölme adlı ceza evine konulmuştur. Sorgu esnasında Şevçenko kendi, bağımsız düşüncelerinden vazgeçmediği gibi üyesi olduğu Birlik'teki arkadaşlarını da ele vermemiştir. O, cezaevinde de şiir yazmaktan vazgeçmemiş ve yazdığı şiirleri "Kazemati"(Cezaevinde) adlı eserinde biraraya getirmiştir. Ayrıca, sonsuz sevgi ile kendi vatanına bağlı olan şair bu cezaevi kapılarının ardında "Evin yanında vişne ağacı" adlı lirik şiirini yazmış, vatanına sevgisini "Benim için fark etmez" şiirinde dile getirmiştir.

Tutuklama esnasında "Üç yaz" adlı el yazması defterini bulmuşlar ve diğerlerinin aksine onu Orenburg'a (Kazakistan) asker olarak sürgüne göndermişlerdir. Ayrıca, Rus çarı I.Nikolay sürgün kağıdında " en sert nezaret altına tutulacak ve yazma, resim yapma gibi imkanlar kesinlikle verilmiyecektir" diye not düşmüştür. Fakat, kendi sanatından vazgeçmeyen sanatçı çok gizli imkanlar içerisinde yaratmaya devam etmiş ve dört tane kitapçıkta onları

toplamıştır (1847,48,49,50). Kazakiztan'da kaldığı süreç içerisinde Şevçenko Kazaklar'ın yaşamlarını incelemiş, onlardan şarkı ve efsaneler derlemiş ve onların hayatları ile ilgili birçok resim yapmıştır.

1848 yılının bahar aylarında Şevçenko Aral Alan Araştırması Grubuna dahil edilmiş ve böylece sürgünlük durumu az da olsa hafiflemiştir. Kos-Oral adasında o, yerli halkın yaşantısını yağlı boya ve kalemle kağıda aktarmış ve "Tsari" (Çarlar), "Tıtarivna", "Marina" vs. ünlü eser ve 70'e yakın farklı boyutta şiir yazmıştır. Tüm bu yaratmalarda Ukrayna halkının özgürlüğü ve de esareti dile getirilmektedir.

Orenburg'da o, sürgünde olan Polonyalılar ile yakınlık kurmuş ve Polonyalı tarihçi Br. Zalenski ile tanışmış ve daha sonra da uzun zaman kendisi ile mektuplaşmıştır.

Sürgün ve tutuklamalar onun peşini ne yazık ki bırakmamış ve 1850 yılı Nisan ayında yine tutuklanmış ve Mangışlak yarımadasındaki Novopetrovski ada kalesine gönderilmiştir.

Sürgünde tam 7 yılını geçiren sanatçı bu dönemde büyük ölçüde manevi ve fiziksel baskı altında yaşamıştır. Ancak 1850 yılında , Karataus Alan Araştırması sırasında o, 100'e yakın yağlı boya ve karakalem resmi yapmış ve daha sonra burada iyi kil ve albastr bulduktan sonra heykel yapımına başlamıştır.

Rus Çarı I.Nikolay'ın ölümünün ikinci yılından sonra dostları hükümete devamlı başvurularda bulunarak onu sürgünden kurtarmışlardır. Fakat, yine de

Telegram: @cinciva

Moskova ve San-Peterburg şehirlerine girişi yasaklanmıştır. Bu nedenle, yarım yıl Nijniy Novgorod şehrinde kalıp yaratmalarını sürdürmüş ve sıkı nezaret altında olmasına rağmen yine de şehrin çeşitli kültür etkinliklerinde yer almıştır.

San - Petersburg şehrine gelişinde ise onun etrafını Ukrayna dostları, taraftarları sarmıştır. Onların arasında Fedor Tolstoy'un sülalesi, I.Turgenev ve M.Vovçok gibi diğer ünlü isimler olmuş ve şair ile Sanat Akademisi'nde uzun uzun sohbetler yapma imkanı bulmuşlardır. 1859 yılında büyük zorluklar neticesinde Ukrayna'ya gidiş izni alan şair 12 yıldan sonra vatanına gelmiş ve birkaç yakın akrabası ve dostları ile ile görüştükten sonra yine yakalanmış ve San- Petersburg'a geri gönderilmiştir. Ne yazık ki sevgilisi ile buluşma ve Dnipro'nun yanında toprak sahibi olma hayali suya düşmüştür. Hayatının sonuna kadar da şair gizli poliş nezareti altında bulunmuştur.

Sonraki yıllarda tüm şiirleri "Kobzar" adlı kitabında toplanmış ve basılmıştır. Ayrıca, onun birinci sınıf öğrencileri için hazırlamış olduğu "Bukvar"(Alfabe) kitabı haftalık okullarda okutulmak üzere 10 000 adet basılmıştır.

Taras Şevçenko 10 Mart 1861 tarihinde vefat etmiştir. 13 Mart'ta dostlarının topladıkları para ile San – Petersburg'da bulunan Smolensk mezarlığına defnedilmiştir, ancak vasiyetine uymak için Mihayıl Lazarevski'nin uğraşıları sonucu na'şı Ukrayna'ya getirilip, Kanev yakınlarında Çerneçiy dağında defnedilmiştir. Onun tabutu tüm Ukrayna'nın ünlü

şehirlerinden geçtikten sonra Kiev'e getirilmiş ve burada talebeler, şairler ve tüm Kiev halkı tarafından ebedi istirahatgâhına uğurlanmıştır.

Şiirlerin değerlendirilmesi

Yukarıda verilen ansiklopedik hayat hikayesi bilgilerinden sonra çevirmiş olduğumuz 40 tane şiirin değerlendirmesini yapmak isteriz. Bildirmeliyiz ki, tam bir saz şairi ve aynı zamada kalem şuarası olan Taras Şevçenko halkın arasında kobzar, yani âşık şıfatı ile tanınmakta ve yazmış olduğu eserleri de "Kobzar" adlı kitabında toplanmaktadır. Şairin ölümünden sonra tüm şiirleri bu eserde biraraya getirilmiştir. Biz, ancak 40 tane şiiri çevirmemize rağmen , yakın bir gelecekte tüm "Kobzar" kitabını Türk okuyucusuna tanıtmayı hedefliyoruz.

Seçilen şiirler genellikle Ukrayna'yı tanıtan, o dönemin sistemini ve Şevçenko'nun sürgündeki yaşamını ve orada yarattığı eserleri kapsamaktadır.

"Kobzar" kitabında şiirler yazılış yıllarına göre sıralanmış olup, biz de aynı şekilde bir sıralama ile yayımlamayı uygun gördük. Ancak "Vasiyet" adlı şiir en başa alınarak orijinal nüshası ile birlikte ilk sırada yer almıştır.

Taras Şevçenko kendi yaratmalarında Ukrayna halkının yaşantısını yansıtmaya çalışmaktadır. Onun şiirleri Ukraynalılar'ın gelenek ve göreneklerini yansıtırken, diğer yandan da millı kimlik arayışında olan insanlara da bir kılavuz olmuştur. Zira bu eserlerde insanlar kendilerini buluyorlar. Şiirler elden ele , köylü ve aydın ayırmaksızın ailelerde okunup ezberleniyordu.

Telegram: @cinciva

XIX. asrın sonu XX. asrın başlangıcında bu şiirler Ukrayna milli kimliğinin oluşmasını sağlıyordu. Birçok şiirleri çeşitli yıllarda ve farklı yerlerde kaleme alınmış ve herbiri halkı biraraya toplamak için bir çağrı niteliği taşıyordu. Zira sözlü halk edebiyatını derinden bilen yazar yazılı edebiyatın başlangıcının temelini de atmış oluyordu.

47 yıllık yaşımının 24 yılını köle olarak yaşamış olan Taras Şevçenko sıradan, köylünün ruhunu iyi bilmekte, yaratmalarında da onun dili ile halka hitap etmekteydi. Tıpkı Ukrayna klasiği olan İvan Franko'nun onun hakkında dediği gibi: " O, köylü bir babanın oğluydu ve daha sonra ruhun hükümdarı oldu. O, köleydi , daha sonra ise insan kültürünün devi oldu. O, halkın arasından gelen alaylı birisiydi ve daha sonra profesör ve masa başı bilim adamlarının yeni , taze ilham kaynağı oldu. Şevçenko'nun devrimci yaratıcılığı Ukrayna toplumunun milli-siyasi formalaşmasının başında gelmektedir."

Şairin kullanmış olduğu metaforlar, alıntılar ve tarihi bilgiler onun gerek halk edebiyatını , gerek ise dünya edebiyatını iyi bildiğinin bir göstergesidir.

İlk yaratmaların arasında "Prıçınna" adlı şiiri yer almaktadır. Bu eseri Türkçe'ye çevirmemizdeki amaç bir yandan romantik bir yaklaşım oluşu, diğer yandan ise halk edebiyatında yaygın olan mitolojik unsurların oluşumu ve halk diline yakın bir dille yazılışıdır

Farklı halklarda çeşitli mitolojik inançlar vardır. Ukrayna mitolojisinde Kozak kızları eski Ukrayna

efsanelerine göre Kozaklar tarafından aldatıldıkları zaman deniz kızına dönüşüp, daha sonra Kozaklar'ın korkulu rüyaları haline gelmekteler, zira bu kızlar Kozaklar'ı gıdıklayarak güldürmeye çalışmakta ve bazen bu durum onların ölümüne nede olmaktadır. Bu nedenle bir ihanet olayından dolayı delirmiş, büyücüler tarafından büyülenmiş olan bir genç kızı halk gördüğünde ona iyi davranmaya, Kozaklar ise onlardan uzak durmaya çalışmaktadır.

"Düşüncelerim, duygularım" adlı kısa şiirinde ise şair o dönemin edebiyatının gerçeklere bakışını yansıtırken ve diğer yandan ise kendi iç dünyasını halkın düşünceleri ile ifade etmektedir. Burada kendisini halkla bir olduğunu, onunla bütünleştiğini göstermekte, Ukrayna'nın gerçeğini aktarmaktadır:

Kozaklar'ın ruhları
Ukrayna'ya yayılsın
Orası serbestlik,
Uçsuz bucaksız.
Neşe dağılsın.
Tıpkı eskisi gibi
Burası özgürlük yeri,
Geniş Dnipro - deniz ,
Bozkır sonsuz,
Demirkapılar gebe
Ve kurganlar - tepe tepe...."

İlk yaratmaları arasında "Katerina" adlı uzun şiiri önemli yer tutmaktadır. Bu eserinde günlük sosyal yaşantının akışı içerisinde bir genç Ukraynalı kızın Moskova'lı bir subaya aşık olması ve daha sonra ondan

Telegram: @cinciva

çocuk doğurması ve sonunda bu asker tarafından acımasızca terk edilmesi dile getirilmektedir. Bir olay üzerine oluşan uzun şiirde aslında paralelinde birkaç tane konu sıralamaktadır:

1. Genç kızın başka milletten bir askere aşık olması.
2. Ukrayna ve Rus halkları arasındakı ilişki ve Ruslar'ın Ukraynalılar'a karşı davranışları.
3. Gayri meşru yol ile çocuğu olan genç bir bayanın Ukrayna toplumundan dışlanması.
4. Genç ve yaşlı nesil: ebeveyinlerin ve Katerina'nın arasındakı münasebet, dialoğ.
5. Bu tür olaylardakı trajik sonuçlar.

Ukrayna'da 8 yıl kaldıktan sonra Şevçenko tarihi sorumluluğunu daha da iyi anlamış ve halkın devrimci savaşında onun lideri seviyesine yükselmiştir. "Talan edilmiş mezar" adlı eserinde şair adeta isyan bayrağını kaldırmış, halkı uyanmaya çağırmıştır. Yahudilere, Polonyalılar'a, Almanlar'a, Ruslar'a satılan Ukrayna toprakları adeta bir talan edilen mezara benzetilmekte, halkın değerleri ise çiğnenmektedir. Bu durum şairin isyanını şu dizelerle anlatmaktadır:

"Dört bir yandan
Delik deşik edilmiş mezar
Ne aradılar ki onlar?
Dedelerimizin anılarını mı
Bulmaya çalıştılar?
Ah, ah, keşke bulsalardı, onların gömdüklerini

O zaman çocuklar ağlamazdı,

Annelerin ise üzüntüleri olmazdı." Diyen şair yine de adaletin mutlaka tecelli edeceğine inanmaktadır.

"Kafkas" adlı eserinde Şevçenko lirik-satirik uzun şiirin tür özelliklerini birleştirmekte ve kahraman açıklamaları ile siyasi düşüncelerini birarada vermektedir. Bu yaratmasında aslında şair o dönemki Çar Rusya'sının aşağılayıcı politikasına karşı gelmekte ve bunu da satirik şekilde dile getirmektedir. Bu uzun şiirde şair kendi halkının yanısıra o dönem esaret altında olan diğer halklara da çağrı yapmaktadır.

Şairin yaratmalarını otobiografik, manzara, günlük hayat, siyasi, felsefi olmak üzere birkaç lirik konuya bölmek mümkündür.

Coğrafi ve iklim durumunu bilmeyen bir kimse, onun eserleri ile Dnipro nehrinin bazen sakin , bazen gürleyen sesini duyabilmekte, ovaların ve bozkırların genişliğini hissetmekte, denizin maviliğine kanabilmekte, gökteki mavi bulutların arasında kuşların sesi ile dans edebilmekte ve geceleri ay ışığında, yıldızlar altında genç Ukraynalı kızların türkülerini dinleyebilmektedir.

Bu güzel manzaranın yanısıra "Düş" (Yüksek dağlarım) şiiri ile şair otobiyografik tablosunu yansıtmaktadır.

Ve Ukrayna halkının aynı şartlara sahip olduğunu "Tanrının baltası kapı ardında duruyordu" şiirinde dile getirmektedir. Olay Kazakistan'da geçmesine ve baş kahramanın Kazak olmasına rağmen, şair o kahraman üzerinden "kölelik" sisteminin bir balta ile yok edilebileceğini belirtirken, aynı baltanın aynı zamanda ağaçları biçtiği gibi halkı da yok edebileceğini

Telegram: @cinciva

göstermektedir. Ukrayna folklorunu iyi bilen ve devamlı alan araştırmaları yapan şair bu bilgilerini birçok şiirlerinde kullanmaktadır. Genç kızların halk türkülerini söylemesi, kader hakkında düşünceler, ayrılıklar, aşk konuları günlük hayat sınıfına dahil edilmiştir. Folklor motifleri şiirlerinde yer almakta ve kaybolmaya yüz tutmuş halk türküleri halkın arasında yeniden canlanmaktadır. Hatta şairin birçok şiirleri günümüzde kobzarlar ve sanatçılar tarafından halk türküleri ile birlikte söylenmektedir.

"Elinden balta düşmez mi-
Tüm ormanda hasat başlamış
Seyretmek çok zormuş
Ertafı korku sarmış.
Ormanda çınar ağaçları ve diğerleri
Herşey hasata dönüşmüş, dere yanında ise
Alev yükselir, ve koyu dumanın arasında
Parlayan güneş saklanmış,
Ve Ural'dan Tingize ve Aral Denizine kadar
Dumanla kaplanmış..."

Diğer önemli eserlerinden biri de "İgor'un ordusu hakkında bir kaside" si. Bu destanda şair "Yaroslavna'nın ağıtı" ile birlikte bu eseri yeniden yorumlamakta ve tarihi bilgiler ışığında kahramanların vasıtasıyla o dönemdeki olayları yansıtmaktadır. Bu ve buna benzer birkaç tane eser yazarın hayatının sonlarında kaleme alınmıştır.

Şiirlerinde halkın yaşantısını yansıtırken, aslında kendi kimlik arayışı içerisinde de olduğunu yaratmalarından görmekteyiz. Yalnızlık ve içindeki

isyan duygusu hayatının sonuna doğru yazdığı yapıtlarındaki mısralara da yansımıştır:

"Gençlik yıllarım geçip gitti,
Ümitlerin üzerinden soğuk rüzgarlar esti
Ve kış kapımızı çaldı!
Soğuk odada tek başına otur,
Bir kimseyle birkaç kelime dahi
Konuşacak kimsen de yok,
Ya danışacak insan...
Kimsen , hiç kimselerin yok!"

Şair kendi hayatının sonunu kışa benzetmekte ve o içindeki yalnızlığı benzetmeler sayesinde dile getirmektedir. Yine de yılmamakta ve günün birinde o özgürlüğe ulaşacağının da farkında ve bunun için oturup beklemekten ise buna ulaşmak için insanın, toplumun kendi içinde bunə el atması ve kendi hayatını kendi yönlendirmesini anlatmaktadır.

Taras Grigoroviç Şevçenko Ukrayna klasik edebiyatının başında olan bir aydındır. Ressam, yazar, şair, folklorcu, gazeteci, felsefeci vasıflara sahip olan bu aydın Ukrayna edebiyatının temelini oluşturmuştur. Onun ismi ile Ukrayna'nın birçok ilim binaları, eğitim kuruluşları, parklar adlandırılmış, önemli yerlerde onun heykelleri kurulmuştur. Eğitim, okul kitaplarında onun eserleri okutulmaktadır.

Onun şiirleri Ukrayna halkının kalp çırpıntısı, halkın aynasıdır.

Telegram: @cinciva

Taras Şevçenko.
Kendi resmi

Telegram: @cinciva

VASİYET

Ben öldüğümde, gömün beni
Yüksek kurganda
Bozkırların ortasında
Aziz Vatanımda,
Uçsuz bucaksız yaylalar,
Hem Dnipro, hem kayalıklar
Görünsün, duyulsun
Gürleyen dalgalar.
Ukrayna'dan alıp götürürken
Mavi denizlere
Düşman kanını..uzaklaşırım
Yaylalar ve dağları bırakırım
Ve yükselirim o an
Tanrı katına,
Dua etmeye...o ana kadar ise
Ben Tanrı'yı, çalışmam tanımaya.
Gömün beni ve ayağa kalkın,
Zincirleri kırın
Ve zalim düşman kanı ile
Özgürlüğe varın.
Ve beni bu büyük,
Özgür ve yeni toplumda
Hayırla yâd ederek,
Unutmayın sessizce hatırlamayı.

Pereyaslov, 25 Aralık 1845

Telegram: @cinciva

ЗАПОВІД

Як умру, то поховайте
Мене на могилі,
Серед степу широкого,
На Вкраїні милій,
Щоб лани широкополі,
І Дніпро, і кручі
Було видно, було чути,
Як реве ревучий.
Як понесе з України
У синєє море
Кров ворожу... отойді я
І лани, і гори —
Все покину і полину
До самого бога
Молитися... а до того
Я не знаю бога.
Поховайте та вставайте,
Кайдани порвіте
І вражою злою кров'ю
Волю окропіте.
І мене в сем'ї великій,
В сем'ї вольній, новій,
Не забудьте пом'янути
Незлим тихим словом.

25 декабря 1845 в Переяславі

PRIÇINNA [1]
(Giriş kısmı)

Geniş Dnipro ağlıyor ve inliyor,
Sert rüzgâr onu ulumasıyla sarmış,
Selvi boylu söğütler bele kadar eğilip
Dalgaları azdırmış.
Ve donuk ay tam o anda
Kalakalmış bulutların arasında,
Sanki o mavi denizlerde kayık gibi
Ya su üstüne çıkıyor, ya da boğuluyormuş.
Sabah daha erken horozlar ötmemiş,
Cıvıldaşmamışlardı bile,
Salt baykuşlar yamaçta ötüşürdü
Ve dişbudak, duyuluyordu gıcırtısı ile .

Tam bu zamanda dağ başında
Yamacın kenarında,
Bir karartı suyun üzerinde
Sanki ağartı gibi dolanıyor.
Belki de deniz kızı
Anacığını arıyor,
Belki de, kozakı bekliyor[2]
Kurbanını gıdıklamaya bakıyor.

[1] Priçinna - delirmiş, çıldırmış, büyücüler tarafından büyü yapılmış, acınacak durumda ,akli dengesi yerinde olmayan bir kadının durumu,.

[2] Kozak kızları eski Ukrayna efsanelerine göre, Kozaklar tarafından aldatıldıklarında deniz kızına dönüşmekte ve Kozaklar'ın korkulu rüyaları haline gelmekteler. Zira, Kozak kendisini terk ettiğinde deniz kızına dönüşen bayan Kozak'ın yanına gelip onu gıdıklayarak öldürebilmektedir

Telegram: @cinciva

Hayır, deniz kızı değildir,
Bu genç bir bayan,
Kendisi de ne yaptığını
Bilemez ki, çünkü
Büyü onu saran.
Büyücü öyle yapmış ki
Daha az hasret çeksin,
Bari, gece yarısında
Geçen yıl onu terkeden
Ve yemin edip
Döneceğine söz veren,
Genç kozakı
Uyuklarken beklesin.
Belki de can vermiştir,
Anlamı kalmadı beklemenin!
İpek örtüyle kapanmadı
Kozak'ın gözleri,
Ak tenini yıkamadı
Genç kızın yaşları, sözleri:
Yad ellerde
O kömür gözlerini kartal deldi,
Al tenini kurtlar kaptı,
Kaderi onun işte
Böyle belliydi.
Boşuna her gece
Genç kız onu bekler dururdu.
Dönmez o kara kaşlı
Selamlamaz onu,
İçi ise onun çok da buruktu.
Uzun peliğini kim çözer,
Örtüsünü başına kimse bağlamaz
Yatağa değil de, mezara

Öksüz yatar,
Başında ise kimse ağlamaz!

İşte böyle yazgısı...ah yüce Tanrı'm!
Neden bu genç kızı cezalandırıyorsun?
Kozak'ın kömür gözlerine aşık olduğu için mi?
Bu cezayı verdin ona. Affet bu yetimi!
Kimi sevsin ki? Ne anası ne de babası var,
Uzak ellerdeki yetim kuşlar gibi zavallı
Ona güzel bir yazgı gönder- o yeşil fidan gibi,
İnsanlar onu hor görmesin, kem gözden kurtar.
Dişi güvercin, erkeğine aşık oldu, günahı ne?
Yoksa erkek güvercin kartal tarafından
Oldürüldüğü için mi günahkâr?
Üzgün, dünyaya küskün, ötüyor,
Uçuyor, arıyor, kaybolduğunu sanıyor.
Mutlu güvercin: yükseklerde uçuyor,
Tanrı'ya yükseldikçe sevdiğini soruyor,

Bu yetim kime sorsun, sevdiceği nerede geceliyor;
Yoksa karanlık ormanda mı?
Yoksa hızlı akan Tuna'da atını mı suluyor?
Belki de, belki de başkasına gönlünü kaptırdı
Ve onu, karakaşlısını artık aklından çıkardı!
Kim bilir ki, kim anlatır bunları kendisine,
dünyadaki yetime.

Telegram: @cinciva

Eğer bir çift kartal kanadı olsaydı,
Deniz aşırı sevgilisini muhakkak bulurdu;
Onu sever, rakibini öldürürdü,
Ölüsünü bulsaydı onunla mezara gömülürdü.
Kimseyle paylaşmayacak kadar seviyordu kendisini,
Tanrı'nın verdiği gibi belki değildi bu kader sahibi;
Üzüntüyle yaşamak onun, kalbini ağrıtıyor!
"Üzüntü" - acıma duygusunu yaratıyor.
Ah, Büyük Tanrı'm! Böyledir senin fermanın
Kısmeti de budur , yazgısı da bu!

.....

San –Petersburg, 1837

DUMKA [3]

Denizin maviliğinde su akar,
Akar, ama sakin akar.
Kozak[4] kaderini arar,
Arar, ama veremez karar.
Kozak gurbete gitti,
Dalgalıydı o an deniz,
Alevliydi yüreği,
Kaderi ise belirsiz.
"Nereye gidiyorsun
Alıp başını
Kimlere bıraktın,
Ananla babanı?
Genç sevdanı?
Gurbetin insanı,
Sana yabancı.
Ağrıtır, devamlı,
O bitmeyen sancı.
Bir kaç kelime
Paylaşmak için
Kimin kapısını
Vurmayı seçtin?"
Oturmuş Kozak,
Denizin öte yakasında.
Kader güldü derken

[3] Dumka. - 1.Düşünce, fikir, tefekkür; 2.Lirik müzik ve anlatım yaratmalarına verilen ad, türkü

[4] Kozak – bak; sözlüğe

Telegram: @cinciva

Yandı sel acısından.
Turnalar memlekete
Seren dönüyor
Ağlıyor Kozak,
Dönüş yollarını
Yaban otları örüyor.

San – Petersburg , 1838

DUMKA [5]

Azgın rüzgâr, deli rüzgâr!
Sen hep denizle konuşursun,
Uyandır, heyecanlandır
Mavi denizi sorguya kaldır.
Sevgilimin nerede olduğunu o bilir,
Çünkü onu o taşırdı
Mavi deniz mutlaka dile gelir
Söyler nereye onu aşırdı.
Eğer onu aşırdıysa
Sevgilimi aramaya gideceğim.
Mavi denizi didik didik edeceğim
Deniz kızı olacağım.
Denizin dibinde
Siyah dalgalara dalacağım
Denizim dibine kanacağım
Onu bulur,yaslanırım kalbine
Ve öylece kendimden geçerim,
Al, götür sevgilimle
Rüzgarın peşine!
Sevgilim öte yakadaysa
Adımlarını sen bilirsin sert rüzgâr, ,
Nerede gezer, ne iş yapar
Salt sen izlersin, an be an)
O ağladığında , gözümden yaş akar,
Güldüğünde de ağzımdan bal damlar
Kara kaşlım uzaklaşırsa
Tüm benliğim denize batar.

[5] Dumka – bak; sözlüğe

Telegram: @cinciva

O zaman götür kalbimi
Sevgilimin yanına
Kızıl kalina[6] gibi
Koy mezarına.
Yad ellerde garip oğlan
Huzur içinde yatsın
Mezarın başında sevgim
Çiçek gibi açsın.
Kar çiçeği misali, başucunda
Kokular saçsın.
Güneş onu yakmasın
İnsanlar üzerine basmasın.

Akşamdan hüzünlenir
Sabahları ağlarım
Gün ağarırken gözyaşlarımı
Gizler saklarım.
Azgın rüzgâr, deli rüzgâr!
Sen hep denizle konuşursun,
Uyandır, heyecanlandır
Mavi denizi sorguya kaldır...

San - Petersburg, 1838

[6] Kalina- bak; sözlüğe

DUMKA

Öksüz kalan yetimin,
Hayata tutunması çok zor!
Hele, gidecek yeri yoksa,
Uçurumdan denize,
Atlamak neymiş, bana sor.
Gençliğine kıyacaktı,
Hayata küsecekti
Hatta boğulacaktı,
Ama yine de çaresiz kalacaktı.
Başkasının kaderi tarlalarda
Buğday başakları yığmak.
Benim tembel kaderimin
Hedefi ise deniz aşırı dolaşmak.
Ne mutlu zengin adama,
İnsanlar ona saygılı,
Beni gördüklerinde ise
Ağızları kapalı.
Zengin, cüzdanı kabarık olana
Genç kızdan da hürmet
Benim gibi öksüz ile
Alay ediliyor, elbet.
Senin için çok mu çirkinim,
Yoksa yanlış mı seçimim,
Yoksa tüm kalbimle sevmedim mi
Yoksa seninle alay mı ettim?
Sev o zaman sevgilim!
Kime gönül verdiysen,
Salt beni hatırladıkça

Telegram: @cinciva

Benimle alay etme
Ben ise uzaklarda olurum
Gurbet ellerde.
Ya senden iyisini bulurum,
Ya da yaprak gibi güneşte kururum.
Gitti Kozak, üzülerek,
Kimseyi kırmadan.
Gurbet elde kısmet ararken,
Can verdi, sonradan.
Son nefesini verirken,
Gözleriyle, Güneşi aradı.
Gurbet elde can vermek,
Çok zor bir karardı.

Gatçına, 24 Kasım 1838

DUMKA

Ne yapayım kara kaşları,
Kömür gözleri!

Neye yarar, genç yaş
Genç kız sözleri?
Gözlerim yaş dolu
Umutlarım bitiyor
Kara kaşlarım ise,
Rüzgardan soluyor.
Kalbime kilit vurulmuş,
Kuş gibi kapanda.
Ne yapayım bu güzelliği
Kısmetsiz yazgımda?
Böylesi bir hayatta
Yaşamak çok zor.
Hısım-akraban, yabancı
Derdimi gel de bana sor.
Kime açılayım,
Niçin gözlerim nemli?
Kime anlatayım,
Kalbimin isteğini?
Neden kalbim kuş gibi,
Gece gündüz ötüyor?
Kimse ona sormuyor,
O ise, suskunluğu sürdürüyor.
El alem sormaz ki,
Hem niçin sorsun?
O yaşlarını döksün,
Gençliğine yansın...

Telegram: @cinciva

Ağla kalbim, aksın yaşım
Yatıncaya kadar,
Daha sesli ve acıklı
Belki rüzgarlar duyar.
Sonra yeller bildirsin
Deniz ötesi
Kara kaşlıma
Ki, bitiyor onsuz
Genç kızın sevgisi!

San -Petersburg, 1838

Telegram: @cinciva

KATERİNA

Jukovski Vasiliy Andreeviç'in anısına 22 Nisan 1838.

I.

Sevişin, karakaşlılarım,
Moskaller[7] ile değil,
Moskaller; yad insanlar,
Hayatınıza katar zehir.
Moskal alaylı sever,
Alaylı da terk eder;
Döner Moskova'sına
Genç kız yaşlarını sel eder..
Kendi mahvoldukça
Derdi tek kalır
Fakat, onu doğuran yaşlı anası da
Kızından olur.
İçim solar şarkılardan
Bildikçe manasını;
İnsanlar kalbe bakmaz ki
Ancak derler haylaz;
Kötülerler yad kızını!
Sevişin karakaşlılarım,
Moskaller ile değil,
Moskaller yad insanlar,
Alay ederler sizinle.
Dinlemedi Katerina
Ne ana ne de baba nasihati,

[7] Moskal- bak; sözlüğe.

Kaptırdı kalbini Moskal'e,
İşledi büyük kabahati.
Sevdi genç oğlanı,
Bahçelerde görüşmeleri...
Daha ki kader ona
Orada çizince çizgilerini.
Akşamları annesi
Kızını eve çağırır,
Kızı ise ses vermez;
Moskal ile sevişir o,
Eve de gelmez.
Geceleri kara kaşlı
Sevgilisinin kucağında,
Fakat, tüm köye kötü namı
Tütmeye başladı ocağında.
İnsanlar ayıplasa da
Onlara kulak vermez,
O, Leyla misali
Felaketi görmez.
Kötü günler geldi, çattı
Sefere çağırdılar,
Gitti Moskal Türkiye'ye
Katruse[8]ye ise"kapatma" adı taktılar.
Ona bile aldırmadı:
Sevgilisi için mutlu olduğu kadar
Hüzünlerini seve seve kabul etti.
Söz vermişti sevgilisi
Ölmezse dönecektir
O zaman Katerina'yla

[8] Katruse ismi Slav halkların arasında yaygın olan kız ismi Katerina'nın yumuşak ve samimiyet ifadesinin yakınlık derecesini gösteren hitap şekli

Telegram: @cinciva

Evlenecektir.
O zaman olacaktır
Moskal gelini,
Unutacaktı Katerina
Kötü kaderini.
Şimdilik ise insanlar
Varsın, dedikodu yapsın.
Yılmıyor Katerina
Yaşlarını siliyor,
Çünkü şimdi kızlar
Söylüyor onsuz sokakta şarkılar.
Yılmıyor Katerina
Yaşlarıyla yıkanınca,
Kovaları alıp gece yarısı
Suya gider
Düşmanlarından saklı;
Kuyuya gelince
Kalinanın altında
Grıtse[9]'yi söyler.
O söyledikçe, üzüntüden
Kalinanın dalları eğilir.
Eve dönüp sevinçli
Ki gözyaşları gizli.
Aklından bile geçmez
Hüzünlenmesi onun
Yeni başörtüsü[10] ile
Sıkça pencereden bakar durur.

[9] Grıtse - Ukrayna halk şarkılarının birisin adı ("Oy ne hodi Grıtsü" (Ah gitme sen Grıtse))

[10] Başörtü – kapatma. Gayrı resmi biçimde çocuğu dünyaya getiren kadına verilen ad.

Yarım yıl geçti,
Kalbinde ağrı
Karnında sancı.
Zor günler Katerina'yı
Beklemeye başladı
Doğum yaptı,
Çocuğa ninni söyler
Soba ardında , saklı.

Kadınların dilinde dedikodu,
Anasını ayıplamalar,
Güya Moskaller dönünce geri
Kızında kalır geceleri:
"Senin karakaşlı güzel kızın
Yalnız da değil ayrıca
Moskovalı'nın bebeğini
Yetiştiriyor gizlice.
Belki senin ektiğindir bu ".
Siz oğlunun annesini
çekiştirdiğiniz kadar
Sizi de dedikoducular
Karabasanlar kaplasınlar.

Katerina, canım benim!
Tatlı belalım!
Sen kimlerin kapısında
Bebeğinle kaldın?
Kim soracak, kapını açacak
Sevgilinin dışında?
Annen ve baban , yad insanlar
Zorlanacaksın karşılarında!

Telegram: @cinciva

İyileştikçe Katerina
Pencereyi açıyor
Sokağa baktıkça
Gözleri ile bebeğini sallıyor;
Bakıyor, yok ki yok...
Hem nereden gelsin ki?
Bahçeye gidip derdini anlatırdı,
Ancak insanların dedikodusu
Onu eve kapattırdı.
Gün battıkça Katerina
Bahçede oturur,
Kucağındaki oğlu ile
Gözleriyle konuşur
"İşte burada izne gelince
Asker baban,
Bekliyordum onu an be an
Burada ise..ah oğlum, oğlum
Sana çok anlatamadıklarım var".

Bahçede kiraz ve vişneler açıyor,
Katerina tıpkı ilk kez da olduğu gibi
Bahçeye koşuyor.
Vardı..genç Moskali
Vişnede beklediğini düşlüyor
Fakat şarkılar ilk buluşmada gibi
Dudaklarından düşmüyor.
Şarkılar donuk karakaşlının,
Kaderine lanet ediyor
Fakat kötü niyetliler
Kaderine ağlar örüyor.
Eğer karakaşlı sevgilisi
Yanında olsaydı

Aşkını kendine
nasıl bağlasaydı?
İşte, karakaşlısı
Düşmanların Katerina ile
Nasıl alay ettiklerini,
Gözlerin ıslaklığını
Görmüyor.
Belki Tuna'dan uzak
Şehit oldu,
Belki de Moskovası'nda
Başka sevgili buldu...
Hayır, hayır, ölmedi,
O yaşıyor ve sağlıklı
Onun kara kaşlarını
Bir daha kimde bulmalı?
Moskova'da, uzaklarda
Deniz aşırı
Katerina kahrından
Göz yaşlarını taşırır!
Dünyaya getirirken annesi
Kara kaşlarını kızına vermiş
Fakat, hayatta kısmetsizliğe
Kaderi zavallının ermiş.
Yazgısız ak yüzü
Tarlada çiçeğe benzer
Güneş yaktıkça,
Rüzgar estikçe
Çiçeği yakıp ezer.
Yıka ak yüzünü
Yaş damlalarla
Çünkü Moskaller dönüyor
Diğer yollarla.

Telegram: @cinciva

Taras Şevçenko. *"Katerina"; "Suvorov'un tarihi" ve diğer eskizler*

II.

Masanın başında babası oturur,
Eğmiş başını
Dünyadan habersiz
Dürmüş kaşını.
Yaşlı annesi
Ahşap yatakta oturur
Akıtıp gözyaşlarını
Kızına sorar:
"Herkes eğlenirken kızım
Nerede senin eşin?
Nerede sağdıçların,
Dünürler, beyler zengin?
Moskova'da kızım benim
Git onu ara,
Fakat kimseye söyleme ki,
Senin annen bir ihtiyar fukara.
Kahrolsun o an
Sen dünyaya geldiğinde,
Bilseydim böyle olacağını
Gün doğmadan boğardım...
Yılanlara yem olurdun
Şimdi ise Moskallere...
Kızım benim, kınalı kızım
Pembe çiçeğim!
El bebek, gül bebek
Koklayıp büyüttüğüm
Neden kızım benim
Gözyaşlarını döktürdün?...
Bu mu teşekkürün!..
Şimdi git ve ara

Telegram: @cinciva

Moskova'da kaynananı
Benim sözümü dinlemedin,
Belki onun sözü seni sarar.
Git, kızım ve bul onu,
Bul ve selamlaş
Yad insanlarda mutluluğu ara
Fakat, bize geri dönme hiç!
Uzak diyardan
Geri dönme sen
Kim benim cenazemi kaldıracak?
Kendi kendime soruyorum ben
Kim cenazemde
Çocuğum gibi ağıt yakacak?
Kim mezarımda
Kırmızı kalinayı ekecek?
Kim senin dışında beni anacak.
Kızım benim, sevgili kızım!
Git artık.."
Güçlükle
Hayır duasını verdi:
"Tanrı yardımcın olsun!"-ve ölü gibi
Yere serildi...
Öfkelendi yaşlı babası:
"Ne bekliyorsun zavallım?"
Gözyaşlarına boğuldu
Ve diz çöktü karşısında:
"Affet beni babacığım
Benim yaptıklarımı!
Affet beni benim azizim
Kartalımız bizim!"
"Tanrı affetsin seni

Ve iyi yürekli insanlar;
Tanrıya dua et ve git
Kalbim öyle daha rahatlar".

Güçlükle kalkıp, vedalaştı
Sessizce evden çıktı;
Ana babası ise
Aniden öksüz kaldı.
Vişne bahçesinde
Tanrıya dua etti
Vişne toprağından alıp
Haçına muska dikti,
Ve dedi: "Dönmem!
Yad ellerde
Yad toprakta yad insanlar
Beni gömsünler;
Bu muskadaki toprak taneleri
Benim üzerimi örtsün.
Kaderimi, kahrımı
Yabancı insanlara anlatsın..
Ah güvercin kızım, anlatma,
Meramını kimse bilmesin,
Günahkar bu dünyada
İnsanlar alay etmesin.
Sen söylemesen, kim söyler
Ki ben onun annesiyim!
Aman Tanrım! Zor bana!
Nereye saklanayım?
Saklanırım bebeciğim
Suların altında,
Sen ise öksüz, öksüz

Telegram: @cinciva

İnsanın gözünde
Günahımı ödeyeceksin
Babasız kalacaksın
Aslında!...

Köye doğru
Ağlayarak gitti Katerina
Başında başörtüsü,
Kucağında bebeği.
Köyden çıkıp geriye baktı
Kalbi sızladı;
Son bakışı ile
Başını salladı ve
Sessizce ağladı.
Yapa yalnız bozkırda
Kavak ağacı gibi kaldı
Çiy gibi güneşin doğuşunda
Gözyaşları damladı;
Acı kaderinden
Gözleri de görmez oldu
Ancak oğlunun sıcaklığı
Onun tesellisi oldu.
O ise, tıpkı melek gibi
Herşeyden habersiz,
Minicik elleri ile
Göğsünu arıyor sessiz.
Gün batıyor, ormandan
Gök kıpkırmızı;
Cesaretini toplayıp, geri baktı ve
Yürüdü...kalbinde tek arzusu..
Köyde dedikodusu

Uzun zaman yapıldı,
Fakat ebeveyinleri
Bundan haberdar olmadı...

İşte böyle , hayatta bu tür şeyleri
İnsan insana yapar!
Birini öldürüp, diğerini keserler
Bir başkası belasını bulur...
Neden? Bunu ancak Tanrı bilir
Hayat baktıkça, çok geniş,
Fakat yapa yalnızsın, direksiz.
Bu nedenle kader birine
Satılığa çıkarmış uçsuz bucaksız yeri,
Diğerine ise bırakmış
Ancak mezarı kadar bir yeri..
Nerde o insanlar, o iyilikler
Kalplerin sevgi dolu sesleri,
Onlarla yaşamak, onları sevmek
Ama kayboldu hevesleri!
Bu hayatta kader var
Fakat, kim yerini bilir?
Bu hayatta özgürlük var
Fakat, kimin dolu kalbi?
Bazı insanlar hayatta
Gümüş ve altın gibi parlar,
Galiba zenginler de,
Fakat kader bilmezler
Ne kader ne de özgürlük!
Hüzün ve gamla
Libaslar giyerler,
Ağlamayı ise ayıp bilirler.

Telegram: @cinciva

Alın bu gümüş ve altınlarınızı
Zenginliğiniz daim olsun,
Ben ise göz yaşlarımı alırım
Akmasın, benimle kalsın;
Esareti ezerim
Yalın ayaklarla!
İşte o zaman ben neşeli olurum,
O zaman ben zenginim,
Kalbim salt o zaman
Özgürlükte yürür sevgilim!

III.

Baykuşlar ötüyor, orman uyumuş
Yıldızlar gökleri sarmış
Yol kenarlarında, yabani otlar
Tarla sincapları artmış.
İnsanlar dinleniyor
Herkes yorgun birşeyden:
Kimi kısmetten, kimi gözyaşından
Gece ise örttü onları sessizce.
Karanlığı ile örttü herkesi
Tıpkı anne çocuğunu;
Nerde Katerina uykuya daldı acaba:
Ormanda mı, yoksa evde mi?
Yoksa tarlada buğday başaklarının altında
Oğlu ile mi oynuyor,
Yoksa ormanda sopayla
Kurtu mu bekliyor?

Bu kara kaşlar yüzünden
Bu tür acı çekiliyorsa
Kimsenin kara kaşı olmasın

Ya gelecekte ne olacak?
Zorluklar bekliyor, zorluklar
Sarı toprakla karşılaşılacak
Ve yabancı insanlar;
Sert kış onu bekliyor
Ya diğeri bekliyor mu,
Tanıyacak mı Katerina'yı
Selamlıyacak mı oğlunu?
Kumral kızla beraber
Yollar, bozkırlar, acılar
O tıpkı anne gibi kabul eder,
Kardeş gibi olur konuşmalar....

Bekler, görürüz...
Şimdilik size iyilik yapıp
Moskova'ya yolu araştırayım.
Uzun bir yol, bey - kardeşler,
İyi bilirim ben onu!
Kalbim soğuktan titriyor
Hatırladıkça soğukluğunu
Bir zamanlar ben de çok gittim
Bir daha başıma gelmesin
Ordaki fukaralıktan anlatmak isterdim
Fakat kim inanır ki,
Ağlarım salt için için!..

Telegram: @cinciva

"İftira ediyor derler, o bir sahtekâr!"
(tabii ki benim arkamdan)
"O, salt insanların beynini karıştırır
Ve söylüyor yalan".

Hakikat sizindir
Hem gerek de yok ki
Sizin karşınızda gözyaşlarımla
İnandırmayı gerekir mi?
Niçin o size?
Herkesin derdi kendine yeter..
Lanet ona!
Bu arada ise getirin
Çakmakla tütünü
Evde üzüntü yaratmasın.
Çünkü kötü rüyaları
Zordur anlatmaya!
O kötülüğü ile kalsın!
Ben ise biraz düşüneyim,
Bakayım nerde benim Katerinam,
İvas[11] ile seyahat ediyor.

Kiev ve Dnipro'dan
Kesif orman arasından
Yolca gider Çumaklar[12]

[11] İvas- İvan -isminin küçültme hali
[12] Çumaklar- XV-XIX asırda Ukrayna'da varolan seyyar satıcıların adları. Bu şahıslar, tuz, buğday ve balık satıyorlardı.

Pugaç şarkısı onları kovalar[13]
Yolca gider bir bayan
Belki o hacıdır?
Neden hüzünlü, sessiz
Gözleri ıslak ve acıdır?
Üzerinde yamalı elbise,
Sırtında heybesi
Bir elinde sopası, diğerinde ise
Uyumuş piçi.
Çumaklarla karşılaşıp
Çocuğun üzerini örttü
"Hey insanoğulları
Moskova'ya nasıl gidilir?" diye
Büyük ümitle sordu.
"Moskova'ya mı?
İşte böyle.
Yolculuğun uzağa mı bacım?"
"Moskova'ya. Tanrı aşkına
Birkaç kuruş rica ediyorum !"
Kuruş alırken elleri bile titrer:
Bu durum zulümdan beter!...
Ya ne yapmalı? Çocuk elinde

[13] Pugaç adlı halk türküsü Ukrayna'da eski Kozaklar'ın arasında sıkça söylenmektedir. Konusu şudur:
"Ah, puğu kuşu mezara konmuş, ve puğu, puğu diye öter,
bari diğer dünyada Kozak'a güç verir mi acaba?
Gece gündüz bekleriz, ama güç bir türlü gelmez,
çoktandır o güç yok olup gitti, Hmelnitski anılmaz oldu.
Ah biz zamanlar savaştaydık, artık savaşmayız,
bu şansı ve şöhretli günleri asla unutmayız.
Artık, kılıçlar da paslandı, tüfekler tetiksiz kaldı..."

Telegram: @cinciva

O, çocuğun annesi!
Ağlayarak yoluna devam etti
Brovarı'da[14] dinlendi
Oğlunun sadakası ile
Bir medyanik[15] satın aldı.
Uzun yolda bu zavallı
Yolundan hiç sapmadı
Hatta uzun karanlıkta bile
Oğlu ile yapayalnız kaldı...

İşte, bu karakaşlar neler başına açtı:
Yad kapıların altında göz yaşı akıttı!
Bakın ve ders çıkarın genç bayanlar,
Moskal'in peşine düşmemeniz için,
Kate gibi hayata küsmemeniz için...
İnsanların dedikodularını başına kakmayın
Gece evlerine kabul etmeyenlere kötü
gözle bakmayın.
Sormayın kumrallarım,
Çünkü insanlar bilmez;
Kimi Tanrı reddederse
O, insandan hayır görmez..
İnsanlar dal gibi
Rüzgarın esintisine göre eğilir
Yetimi güneş gelir
(fakat güneş de soğuk verir)
İnsanların imkânları olsaydı
Güneşi de saklarlardı
Bu yetim olanın

[14] Brovarı - Kiev şehrine bağlı bir ilçenin ismi.
[15] Medyanik – Tatlı biskvi türü

Telegram: @cinciva

Gözyaşlarını kurutmasın.
Neden Tanrım?
Neden dünyadan yüzünü çevirdi?
O gariban, ne kötülük işledi,
Neden insanlar onu mahkûm etti?
Ağlasın diye mi?
Ay canım benim!
Ağlama Katerina,
Gösterme gözyaşlarını
Dayan mezara kadar!
Yüzün solmasın
Kara kaşlarınla
Karanlık ormanda
Yıkan gözyaşlarınla.
Yıkanırsan kimse görmez,
Ve alay da etmezler;
Gözlerinden yaşlar akarken
Kalbi de dinlenir.
İşte, kızlar görüyor musunuz bu kötülüğü
Moskal dalga geçip Katerinayı terk etti.
Talihsizlik aramaz ki kiminle alay etmeyi
İnsanlar görse de, umurlarında bile değil:
"Kıymetini bilmeyip
Bu kötü duruma düştüyse, kendi katlansın"
Azizlerim, büyük sözü dinleyin ki,
Daha sonra Moskali aramaya kalkmayın.
Ah, Katerina nerelerde, kim bilir?
Sokaklarda uyudu,
Erkenden kalktı,
Moskova'ya yürürken bozkırlar ortasında
Kış bastırdı.

Bozkırlar ortasında rüzgar esiyor
Çarıklar ayaklarında,
İnce bir elbise ile
Katerina bu soğukta yürüyor.
Aksayarak adımlarken
Bir de ne görse ?..
Galiba, askerler gidiyor...
Kalbi atmaya başladı..
Hemen uçup vardı
Soruşturmaya çalıştı:
"Yok mu aranızda
Benim kara kaşlı İvan'ım?"
Onlar ise "Biz bilmeyiz".
Ve tıpkı tüm Moskaller gibi
Alay edip, gülüşürler:
"Ah bayan, ah..bizimkiler de
Terketmek için sevişirler!"
Baktı Katerina:
"Demek ki siz de diğerleri gibisiniz!"
Ağlama oğlum, benim kısmetsizim!
Artık başımıza ne gelirse gelsin..
Yoluma devam; zaten bundan
Daha fazlasını gezdim
Belki, karşılaşırım,
Seni onun eline verdim mi,
Kendim ölüme razıyım".

Fırtına kalkıyor,
Rüzgardan bozkır duman;
Bozkırın ortasında Katya'nın
Gözlerinden yaş akıyor

Kar sardı onu yaman.
Bazen gücü azalır,
Biraz hafiften eser,
Daha da göz pınarlarını
Akıtırdı Katerina
Fakat yaşlarından kalmadı eser..
Çocuğuna göz attı
Gözyaşları ile yıkadı
Tıpkı sabah üzerine düşen körpe dal gibi

Benim kınalım.
Gülümsemeye çalıştı Katerina,
Fakat gülümsemesi çok zor
Kalbindeki sızı
Sürüngen gibi alevlendi kor.
Suskunluk etrafa yayıldı
Orman sim siyah;
Ormanın kenarındaki yol ise
Yoktur karargah.
"Gel gidelim oğlum,
Karanlık çöküyor
Belki bir eve misafir ederler,
Etmezler ise de dışarıda kalırız,
Yine de insanların arasında
Daha güvende oluruz.
Evin yanında geceleriz
Benim oğlum, İvan'ım!
Ah, ben olürsem , sen nerede
Geceliyeceksin, benim pehlivanım!
Köpeklere dışarıda
Kendini sevdir!
Kötü olanlar ısırsa da

Telegram: @cinciva

Seni kötülemezler,
Alay da etmezler..
İtlerle yemeli ve içmelisin...
Ah benim kaderim!
Hangi yolu seçmelisin?
Yetim it de kendi kaderi ile yaşar,
Öksüz olan ise hayatta hor karşılanmaz;
Onu zorlayıp zincire vururlar,
Kimse anası hakkında söz etmez ;
Bu yetim oğlana ise mutlaka sorarlar
Konuşmaya başlamasını bile kimse beklemez.
Niçin köpekler sokakta havlıyor?
Kim aç ve susuz gölge gibi geziyor?
Kim aylak bu saatte? Ah, bu kumral çocuklar
Tek çekici yanı, işte bu kumral kaşlar.
Fakat onlar için de vardır alaylı bakışlar.

IV

Dağın yanı başında çukurlar ve vadilerde,
Sanki o gururlu dedelerimizin ruhu
Meşe ağaçlarında getman[16] döneminden saklı.
Dere yataklarında, söğütler sıra sıra,
Dereler ise buzların altında
Oyuklardan su alınır salt ara sıra.
Sanki bir kırmızı değirmen gibi
Sis arasından güneş geliverdi
Rüzgar esmeye başlayınca
Her yeri bembeyaz örtüler seriverdi .
Ancak orman uluması duyuldu.

[16] Hetmanlık dönemi – bak; sözlük

Bora şiddetlendi,
Tüm orman uluyor
Tıpkı deniz gibi
Ovalar soğuktan donuyor.
Orman bekçisi
Kulübeden çıktı
Ormana göz attı:
"Aman Tanrım! Bu ne fırtına!
Ne de çoğalmış!
Sanki çok da onları bekler mişiz!
Gözü korktu bu olaydan
Tanrı belalarını versin!
Baksana, nasıl da donuverdiler!"
"Askerler mi? Askerler nerede?
Daha ne? kendine gel, sakin ol!
Nerede zavallı askerler?
İşte bak , işte orada".
Koşup gitti Katerina
Üstünde incecik elbiseyle kaldı.
"Belki Moskova gerçekten
Onun aklını aldı!
Çünkü rüyalarında hep
Ancak moskali aradı."
Kütüklerin arasında
Uçarcasına soluk soluğa araştırır
Yalın ayak yolun ortasında
Kollarını ovuşturur.
Askerler karşıdan görünür
Hepsi de atlı
"Ah kaderim benim! Yazgım benim!
Bir de ne görse?

Telegram: @cinciva

En önde komutanları gelir.
"Ah, ama bu benim İvanım!
Kalbimin sultanı!
Nerelerdesin, geciktin aslanım?"
Ve üzengisinden çeker aşağı.
O ise, yüksekten bir bakış atıp
Atı mahmuzladı.
"Neden kaçıyorsun?
Yoksa Katerina'nı unuttun mu?
Yoksa hatırlamıyor musun?
Baksana sevgilim, baksana bana
Ben Katrusya, senin sevgilin,
Neden titriyor üzengin?"
O, ise atı hızlandırıyor
Sanki kızı hiç görmez
"Duraksa canım benim,
Baksana gözümden hiç yaş gelmez.
Sen beni tanımadın mı İvan'ım?
Kalbimi dinle
Tanrı aşkına ben Katrusya!"
"Aptal kız, bırak peşimi!
Gözüm görmesin bu deliyi!"
"Aman Tanrım! İvan'ım!
Sen de mi beni terk ediyorsun?
Hani yemin etmiştin,
Ben de sana kanmıştım!"
"Askerler, ne durursunuz?
Hemen bu avradı karşımdan götürün"
"Kimi, beni mi alsınlar?
Neden, söyle sevgilim?
Seninle bahçede buluşmaya can atan

Katerina'nı kime versinler?
Katerinan ki senin için
Oğlan doğurdu.
Benim babam, benim kardeşim!
Sen bari beni tekretme!
Gerekirse kölen olurum,
Seni beni düşünme..
Kimi istersen sev, tüm dünya senin olsun..
Ben bir zamanlar seni sevdiğimi
Sana oğul dünyaya getirdiğimi
Kapatman haline geldiğimi unuturum..
Kapatma...ne utanç bir kavram!
İşte bu nedenle de bu hale geldi durum!
Beni terk et, unut beni
Salt oğlunu bırakma.
"Terk etmiyeceksin, değil mi?
Canım benim,
Ne olur, kaçma benden...
Sana oğlunu gösteririm,
Mahkûm etme beni sensizlikten".
Atın gemini atıverdi,
Koşarak odaya girdi
Oğlunu kıcakladı -
Uykusuz, gözleri yaşlı
Zavallı yavrucak.
"İşte, baksana ona!
Nerdesin? Nereye gizlendin?
Kaçmış!..yok!..
Ah oğlum, oğlum
Baban seni reddetti!
Aman Tanrım! Yavrum benim!

Telegram: @cinciva

Seninle nerelere gidelim?
Moskaller , azizlerim!
Yanınızda götürün;
Reddetmeyin , ne olur
O bir yetimdir, lütfen bunu görün;
Komutanınıza oğlunu verin.
Alın onu, çünkü terk edeceğim
Tıpkı babası gibi
Yeter ki onu bu acımasız hayat
Terk etmesin!
Günahkar biçimde
Annen seni doğurdu;
"İnsanların alay etmesi için yetiş!"
Yola bırakıp bir öpücük kondurdu.
"Kal ve babanı ara,
Ben ise artık yoruldum"
Bir yıldırım gibi
Yoldan uzaklaşıp ormana yürüdü
Çocuk ise yol ortasında
Zavallıcık, gözleri doldu..ya askerler
Onlar çoktan kayboldu..
Aslında iyi de oldu;
Hıçkırıklarını ormancılar duydu.

Yalın ayak koştu Katya,
Koşuyor ormanda, çığlıklar atarak;
Bazen İvan'ı lanetleyerek
Bazen ağlıyor ve yalvararak.
Ormanın kenarında
Ertafı süzdü
Çukura doğru..koşup..göletin ortasında

Sessizce durdu.
"Tanrım, sen benim canımı kabul et,
Gölet sen ise , benim bedenimi!"
Suya attı kendini!..buzun altında
Hemen kabarcıklar gösterdi kendini.

Kumral Katerina
Aradığını buldu
Rüzgar göletten esti
Ve izi de kayboldu.

Ne rüzgar, ne fırtına,
Meşeleri kırmaz,
Annelerin ölümü
Ağır kayıp sayılmaz;
Annesini gömmüş yetim çocuklar
Yetim sayılmaz
Onlar yine de iyi sözle anıldı
Mezarları saygıyla kazıldı.
Kötü ruhlu insanlar
Küçük çocuklarla dalga geçecekler;
Salt göz yaşları mezara aktıkça
Kalbin acısı alevlenecektir.
Bu yetime ise ne kalır ki ?
Babası onu hiç görmedi bile
Annesi terk eyledi.
Ne kaldı bu çocuğa?
Onu artık kim kucaklar?
Ne vatanı, ne evi,
Yollar, kum, kederler.
Bey bakışı, siyah kaşlar...

Telegram: @cinciva

Ama neye gerek ki?
Tanısınlar diye!
Saklamadan yarattı...
Keşke solsaydı!

V

Kiev'e doğru kobzar[17] yol aldı
Ve durup soluklandı;
Heybeler dolu
Onun kılavuzu,
Küçük bir çocuk
Güneşte uyuklarken,
Bilgin kobzar ise
İsa ilahilerini[18]
Söylerken
Gelen geçenin
Dikkatini çeker:
Kimi simit, kim kuruş
Yaşlı adama, genç kızlar ise
Kılavuza yarım kuruş.
Şaşkınlıkla, yalın ayak ve çırıl-çıplak
Kara kaşlı çocuğa bakarlar
"Tanrı yüz yazgısı vermiş
Fakat, kısmetini bağlamış karalar!"
Kiev yolunda fayton
Altı tekerleği ile

[17] Kobzar- bak; sözlüğe
[18] Kobzarlar genellikle dini ilahiler söyleyen kişilerdir ve Hazreti İsa'nın hakkında söylenen ilahiler de bunlardan bir örneklerden birisidir.

Faytonun içinde ise
Bey, hanımı ve ailesiyle.
Dervişe sırt çevirmiş-
Yaslanmış bir yanına.
İvas koştu, pencereden
Çağrıldı onun yanına.
İvas'a kuruş uzlttı,
Hanımı ise şaşkın bakıyor.
Bey bir göz attı....
Hemen yüzünü sakladı...
Tanıdı, pislik,
Tanıdı bu kömür gözleri,
Kara kaşları..
Baba oğlunu tanıdı
Fakat oğlundan kaçtı.
Hanımı "adın nedir?" sordu
"İvas". "Ne kadar da tatlı bir çocuk!"
Fayton yoluna devam etti, İvasi ise
Tekerleklerin kar tozu içini kararttı...
Ellerindeki kuruşları hesapladılar,
Kalktılar garipler, "yolcu yolunda gerek"
Doğuya dönüp dua ettiler
Ve uzun yola koyuldular, ilahiler söyleyerek.

San – Petersburg, 1838

Telegram: @cinciva

İVAN PİDKOVA

I.

Biz zamanlar Ukrayna'da
Toplar patlıyordu;
Biz zamanlar- Zaporojyalılar[19]
Şan şöhret kazanıp
Bey gibi yaşıyordu.
Beylik sefası onlara yakışırdı;
Hepsi geçti.
Şimdi ise salt
Mezar taşları kaldı,
O yüksek mezarlar ki,
Kozak'ın beyaz teni
Kırmızı ipeğe sarıldı
Ve dinlenmeye yatırıldı.
O yüksek mezarlar ki
Dağlar gibi kararır
Sessizce bozkırlarda.
Rüzgarları,
Özgürlük için çağırır.
Dedelerin şöhretinin
Tek şahidi onlar
Tek rüzgara danışır.
Torunu ise tırpanla
Ardından türkü çığırmaya çalışır.

[19] Zaporojyalılar adı genellikle Kozaklar'a verilirdi. Zaporojye Batı Ukrayna'da bulunan bir yerdir. Genellikle toprak köleliğinden kaçan köylüler burada bulunan bozkırlarda yaşardı. Daha sonra ise Kozaklar Rus feodal rejime karşı çıkmak, kendi devletini kurmak amacıyle bu bozkırlarda birleşip askeri ordu da kurmuşlardı.

Zamanın birinde Ukrayna'da
Kötü oyunlar oynanırdı,
Hüzün, et ve bal rakıyla
Testi dolusu içilirdi.
Zamanın birinde Ukrayna'da
Yaşam çok güzeldi...
Hatırlayalım! Belki,
Kalbimizi uslandıran, işte
O güzel sözlerdi.

II.

Limanın üzeri kapkara,
Kabarmış bulutlar
Göğü, güneşi kaplıyor.
Mavi deniz kurt gibi
İnleyip , uluyor.
Dnipro'un[20] suyu taşmış
"- Hadi delikanlılar
Sandallara ! Deniz,
Bize yelkenlerini açıyor!
Eğlencemiz uzansın sabahlara!
Kozaklar, limanı
Sandallarla doldurdu.
"Dalgalan deniz!"
Okunsun şarkılar,
Sular duruldu.
Her yerde dalgalar,
Dağlara benzer:
Yer ve gök belli değil.
Kâlp atışları durdu,

[20] Dnipro=Dinyeper: Ukrayna'nın en büyü nehridir

Telegram: @cinciva

Kozaklara ise salt bu da gerekir.
Şarkılar eşliğinde
Martılar uçuyor...
Karşılarında ise elebaşı!
Bildiğini okuyor.
Geminin etrafında dolaşıp,
Pipo ağzında sönüyor.
Etrafa göz atıp,
Başına iş arıyor.
Burdu siyah bıyıklarını ,
Sardı perçemini kulağın ardına,
Kaldırınca kalpağını
Tüm sandallar durdu divana.
'Tüm düşmanlarımız çatlasın
Beyler, Sinop'a değil,
Genç Beyler
Sultana, Çargrad'a[21]
Misafirliğe yolumuz!"
"Tamam bey babamız!'
Etrafı sardı sesler
'Size minnettarız!"

Kalpağını giydi.
Mavi deniz
Yine dalgalandı;
Geminin etrafında ise
Ataman dolaşır
Dalgalara sessizliği karışır.

1839. S-Peterburg.

[21] Çargrad – Eski ismiyle Ruslar tarafından İstanbul'a verilen ad.

***

Düşüncelerim, duygularım,
Zor bana sizinle!
Neden kağıda dizildiniz
Hüzünlü diziyle ?
Neden sizi rüzgâr dağıtmadı
Bozkırlarda tozlar gibi?
Neden keder sizi uyutmadı
Tıpkı çocuğu gibi?
Çünkü bu fakirlik sizi alay için doğurmuş,
Gözyaşları sel olmuş..neden boğmadılar
Denizlere atmadılar, bozkırlara savurmadılar?
Sarmazdı insanlar benim yaramı,
Sormazdı da, neden lanetliyorum kahrımı,
Neden dünyaya küskünüm?
İnsanlar demezdi alaylı: "kader kurbanı".

Çiçeklerim, çocuklarım!
Kimin için sizi sevdim, kimin için gözetledim?
Dünyada yapayalnız, ağlar mı bu yaralı kalbim,
Sizinle ağladığım gibi? Belki de doğrudur sözlerim.
Belki bir genç kızın
Kalbi , kahverengi gözleri
Bu kadere yaş döker-
İşte bu bana yeter...
Bir damla göz yaşı-
Ve..herşeye bedeldir
Düşüncelerim, duygularım
Sizin yazdığınız kederdir!
Kahverengi gözler,
Siyah kaşlar için

Telegram: @cinciva

Kalbim parçalandı,
Mutluluktan ağladı,
Diller döktü, için için.

Karanlık gecelerde
Vişneli yeşil bahçelerde
Kızların sevgisi için
Ukraynam'daki
Bozkırlar ve kurganlar için
Kalbim sızladı,
Gönlüm razı olmadı
Yad ellerde şarkılar çalsın içim...
Kışta, ormanda
Topuz ve bunçuglarla[22]
Kozak askerlerini
Meclise toplamak
Pek hoş olmazdı.
Kozaklar'ın ruhları
Ukrayna'ya yayılsın
Orası serbestlik,
Uçsuz bucaksız.
Neşe dağılsın.
Tıpkı eskisi gibi
Burası özgürlük yeri,
Derya Dnipro - deniz ,
Bozkır sonsuz,
Demir kapılar[23] gebe

[22] Bunçuk- topuz. Topuz, sapın ucunda demir başı ve sopanın başında at saçından yapılan süsü ile kullanılan bu alet. Türkiye, Polonya ve Rusya'da Kozan elebaşıların elinden hiç düşmez zira bu alet onların diğerlerinden üstünlüğünü simgelemekteydi. 2) Bazı askeri bandolarında ise sesli, çanları ve at saçı ile süslü müzik enstrumana verilen addır.

Ve kurganlar - tepe tepe.
Orada doğup şaha kalktı
Kozak özgürlüğü;
Orada şlyahta[24] ve Tatarlar ile
Tarlaları ekti
Soğuncaya kadar toprağa
Ölüleri serdi..
Ve yan gelip dinlenirken
Mezar oluvermiş.
Onun tepesinde ise
Kartal bekçilik yapıyor,
Onun hakkında insanlara
Kobzar[25] ağıt yakıyor,
Onlar bir ağızdan
Olayları yaşıyor
Kör zavallılar tüm gerçekleri
Çırıl çıplak anlatıyor ...ya ben ..
Gözlerim ancak yaş döküyor,
Ukraynam için bu yaşlarım
Ya sözlerim..sözlerim bitiyor..
Ya kaderim..lanet olsun!
Onu kim bilmez ki!...
Hele ki o bu hayatta
İnsanları tüm kalbiyle saran
Alev gibi yandı bu dünyada,
Öbür dünyada ise..
Hüzün ile
Olmayan bahtımı

[23] Demir kapı – nehrin dibinden gözükmeyen kayalıklar
[24] Şlyahta- Polonya krallığının soylular sınıfı; eski Ukrayna, Belorusya ve Litvanya soylu sınıfının adlandırılması
[25] Kobzar-bak; sözlüğe

Telegram: @cinciva

Zorla yazamam.
Sefiller üç gün yaşasın-
Ben onları saklarım.
Saklarım kalbimde zehirli yılanı
Kalbimin yanında
Düşmanlar görmesin beni
Kederimin kötü şanında...
Düşüncem tıpkı şu karga gibi
Uçsun ve bağırsın,
Kalbim ise bülbül gibi
Şakıdıkça sessizce ağlasın .
Sessiz olunursa, insanlar görmezler ,
Alay etmezler.
Silmeyin göz yaşlarımı,
Aktıkça aksınlar,
Gece gündüz
Yad toprakları ıslatsınlar
Daha ki , daha ki..yabancı kumla
Gözlerimi kapatsınlar..
İşte böyle..ne yapalım ki?
Kader burada nafile...
Kim öksüze gıpta ediyorsa
Tanrı ona verir çile!

Düşüncelerim duygularım,
Çiçeklerim, çocuklarım!
Büyüttüm , yetiştirdim
Şimdi kimlere vereyim?
Ukrayna'ya gidin, çocuklarım!
Barksız, yetim gibi
Bizim Ukrayna'mıza
Ben ise burada ölürüm

Sizin şanınıza.
Orada ancak var
Tatlı dil ve geniş yürek ,
Orada bulursunuz
Hakikat ve belki de şöhret...

Kucakla anneciğim
Benim Ukrayna'm!
Benim akılsız düşüncelerimi
Tıpkı çocuklarını..

San – Petersburg, 1839

Telegram: @cinciva

Taras Şevçenko.
Pereyaslov'de Mihaylovska kilsesi

N.MARKEVİÇ'E[26]

Banduracı[27], boz kartalım
Şanslısın kardeşim,
Kanatların var, gücün var,
Uçmaktır senin işin .
Şimdi Ukrayna'ma kanatlandın
Bekleyenin çok
Seninle uçacaktım,
Fakat karşılayanım yok.
Burada da tek başınayım,
Ukrayna'da da, azizim
Aynen, gurbette gibi
Öksüzüm , öksüzüm.
Neden kalbim çarpıyor?
Yalnızım buralarda,
Yapayalnız...Ukraynam'da ise!
Bozkırlarım uçsuz bucaksız!
Orada azgın yeller,
Kardeşim gibi konuşur,
Bozkırlarda özgürlük.
Orada deniz dalgalı
Tanrı'ya dualar,
Dağıtır sıkıntıları.

[26] Bu şiir Taras Şevçenko tarafından Ukrayna tarih, müzik, etnoloji uzmanı ve şair olan, 1804-1860 yılları arasında yaşayan Nikolay Markeviç'in San-Perepurg'dan Ukrayna'ya gelişine ve doğum gününe atfedilmiştir.

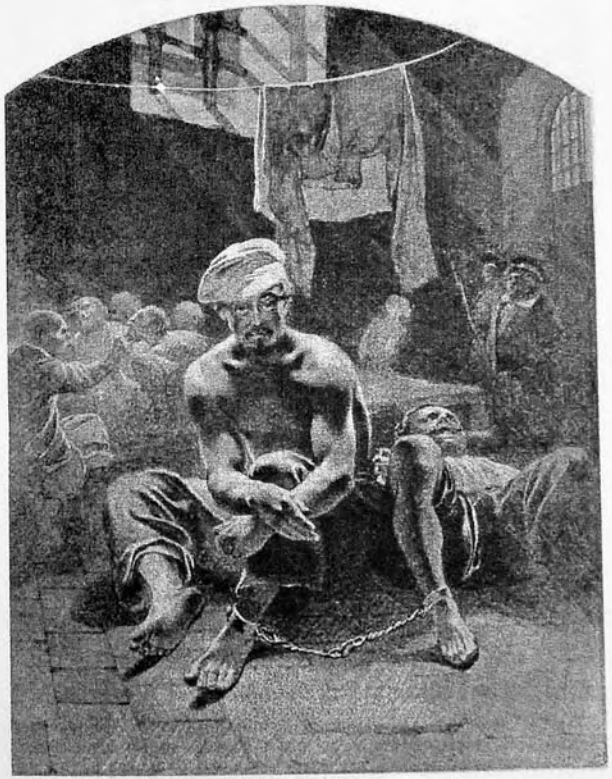
[27] Banduracı - uda benzeyen bir Ukrayna çalgısıdır. Banduracı ise bandurayı kullanan kişiye verilen ad.

Telegram: @cinciva

Orada rüzgârlı tepeler
Bozkırlarla söyleşir.
Onların sohbeti
Tıpkı bu şekil:
"Geçmiş, mazide kaldı,
Dönmez bir daha geri.
Geçmişten artık çekil."
Uçup giderdim onları dinler
Oturup ağlardım.
Fakat, yad ellerde
Mecburen
bir ömür boyu kaldım

San-Petersburg, 9 Mayıs 1840

Taras Şevçenko. *Hapiste*

Telegram: @cinciva

TALAN EDİLEN MEZAR

Sakin dünyam, aziz vatanım,
Benim Ukraynam
Neden seni harap ettiler,
Niçin mahvoluyorsun,
Söyle bana Anam?
Yoksa güneş doğmadan
Ellerin duaya açık mı değildi?
Yoksa şımarık çocuklarına
Gelenekleri mi eksik öğrettin?
"Dua ettim, acı çektim
Gece gündüz uykusuz,
Çocuklarıma baktım,
Gelenekleri de öğrettim kuşkusuz.
Benim güzel güllerim
Benim iyi çocuklarım
Büyüdüler.
Zamanın birinde güzellikler içinde
Ben de yaşıyordum.
Bu aydınlık dünyada
Sefa sürüyordum..Boğdanım![28]
Benim akılsız oğlum!

[28] Bogdan- Bogdan Hmelnitskıy, Ukrayna devletinin ilk kurucusu. 1654 yılında Pereyaslav ittifakını imzalayarak Rusya İmparatorluğu'na yenilge şartları altında Ukrayna'yı Rusya'ya bağlatan şahıs. Taras Şevçenko bu ve bazı diğer şiirlerinde Bağımsız Ukrayna devletini Moskova Çarlığı'nın boyundruğu altına soktuğundan dolayı Bogdan Hmelnitski'yi suçlamaktadır.

Şimdi ise bir bak anana
Bak, öz vatanına
Bir zamanlar kahpe felek için
Şarkı söylerdim,
Söyledikçe ağlardım,
Özgürlüğü beklerdim.
Ah, Boğdanım, Boğdanım,
Eğer görebilseydim
Kaderin ağını,
Duygularımı
Daha beşikteyken öldürürdüm,
Kalbimde ezip götürürdüm...
Bozkırlarım kirli Yahudilere, Alman'lara
Büsbütün rehin verildi.
Oğullarım gurbette
Çırak olarak kaldı.
Benim kardeşim Dnipro'm
Kuruyup gidiyor
Beni terk ediyor,
Kutsal mezarlarımı ise
Moskal eşeliyor...
Eşelesin, açsın,
Kendi malını arasa keşke,
Bu arada ise dönekler
Biraz daha büyüsünler
Moskaller'e daha sonra
Sefa sürmekte yardım etsinler,
Ve anaların insafsızca
Donunu indirsinler!
Yardımcı olun hortlaklar
Anaya tecavüz etmeye".

Telegram: @cinciva

Dört bir yandan
Delik deşik edilmiş mezar
Ne aradılar ki onlar?
Dedelerimizin anılarını mı
Bulmaya çalıştılar?
Ah, ah, keşke bulsalardı, onların gömdüklerini
O zaman çocuklar ağlamazdı,
Annelerin ise üzüntüleri olmazdı.

Berezan, 9 Ekim 1843.

Taras Şevçenko. *İki bayan.*

Telegram: @cinciva

GENÇ KIZIN GECELERİ

"Kara gözler
Genç kızın gecelerini kuruttu"
("Rahibe Maryana" adlı
halk türküsünden)

Taa beline kadar uzayan
Saç örgüsü çözüldü
Deniz dalgası gibi
Şuh memeler
Kabarıp görüldü.
Parladı kara gözler
Tıpkı gece yarısındaki yıldızlar ,
Pamuk eller açık kaldı
Ah, keşke sarabilseydi
Boynuna , fakat soğuk yastığa
Kendini atıverdi,
Buz gibi donmuş
Yaşları da akıverdi.

"Ah neyime gerek güzel saçım,
Selvi boyum,
Güvercin gözlerim...
Sadık eşim yanımda yokken
Boşa sözlerim?
Sevgimi paylaşacağım insan,
O olacak, kalbimi kazanan...
Kalbim benim! Canım benim!
Atıyorsun tek başına zorla.

Söyle bana
Kiminle yaşayım,
Kiminle, acımasız dünyayı
Kiminle paylaşayım
Şöhreti..şöhret neyime gerek?
Ben tüm kalbimle
Sevmek ve sevilmek isterim
Güzelliğimle değil!
Beni kıskananlar bile var,
Kötü kalpli insanlar
Gururuma iftira atar.
Halbuki bilmezler ki,
Kalbimdeki duygu
Nasıl da hüngür hüngür ağlar.

Öyle düşünsünler,
Günah da vebal de onların.
Yüce Tanrım!
Neden karanlığı kısaltmıyorsun,
Gecelerin bana çekilmez olduğunu
Sen de biliyorsun!
Gündüzler tek değilim,
Bozkırlarla konuşurum,
Konuştukça kaderimi
Oralarda bırakırım,
Ya geceleri !...."
Dayanamadı,
Akan gözyaşları sele kapıldı...
Pamuk elleri ile
Yastığa sarıldı.

18 Mayıs 1844

Telegram: @cinciva

KAFKAS

(İçten Dostum Yakov de Balmen'a, T.Ş.[29])

Keşke başıma bir pınar,
Gözlerim bir gözyaşı kaynağı olsa!
Halkımın öldürülenleri için
ağlasam gece gündüz.
Yeremya. 9 madde , şiir 1.[30]

Dağlar ve ötesini, bulutlar kaplamış
Kederle ekilmiş, kanla sulanmış.
Prometeüs'ten[31] bu yana,
Orada kartallar egemen.
Her gün ciğerleri
Ve kalpleri söküyor zalim.
Söküyor, fakat içemez
Akıttığı sımsıcak kanı.
Çünkü canlanıyor o kalp, yeniden
Bize gülümsüyor hani!...
Kalbimiz durmaz bizim,
Özgürlüğümüz bitmez.
Deniz dibi çöllerde
Aç gözlü toprak sürmez

[29] De Balmen Yakov Petroviç (1813-1845) – subay, amatör ressam, Ukrayna'nın Poltavşçına bölgesinden, Şevçenko'nun arkadaşı. 14 Temmuz'da Kafkasya'da şehit düşmüştür.
[30] Alıntı İncil kitabı Peygamber Erimeya kısmından ..
[31] Prometeüs – Yunan mitilojisinde insanları koruyan ve Tanrı Zeus'tan ateşi çalan ve bu nedenle onun öfkesini kazanan , Kafkas kayalarının birine bağlanan Tanrıdır.

Ayakta kalıp da sözlerini
Kimselere duyurmaz.
Yüce Tanrı sevgisi
Hayatında insanların
Kalplerinden silinmez!
Seninle biz, kavga edemeyiz!
Seni yargılamak bize düşmez!
Biz ise durmadan göz yaşı dökeriz
Kan ter ile ve gözyaşlarıyla
Bugünlük ekmeğimizi yoğururuz
Cellatlar sarmış etrafımızı
Gerçekler ise sarhoş, tatlı uykuda.
O ne zaman ayılacak?
Ne zaman gideceksin?
Dinlenmeye çekileceksin
yorgun, Tanrım?
Yaşamaya izin vereceksin, bize
İnanırız gücüne!
Canlı ruhun kudretine!
Uyanır hakikat!, uyanır özgürlük!
Ve sadece sana
Yeryüzünde tüm diller,
Dualar eder şanına!
Ama halâ nehirler...nehirler
Kanlı nehirler akar!

Dağlar ve ötesini, bulutlar kaplamış,
Kederle ekilmiş, kanla sulanmış.

İşte, orada "merhametli" biz
Fakir , yalın ayak
Candan aziz, özgürlüğü yakalayınca

Telegram: @cinciva

Köpekleri üzerine saldık.
Budur, amacımız. Fakat
Kurban verdik, birçok askerleri.
Ya gözyaşları , ya bunca kan?
Tüm imparatorları,
Çocukları ve torunları ile,
İçirmeğe yeterdi, inan!
Ya genç kızların geceleri?
Gizlice akan gözyaşları!
Ya yüreği yanan anaların hıçkırıkları!
Ya yaşlı, sakat ve babaların,
Gözlerinden akan yaşları!
Gölden, denize taşar, sızlamaları!
Alevli denize!
Şan ve şöhret olsun!
Tazılara , itlere ve bakıcılarına.
Ve şan, şeref baba çarlara!
Size de şan şeref.
Buzla kaplı mavi dağlar.
Size de, Tanrı'nın unutmadığı
Yüce kahramanlar!
Savaşın, yeneceksiniz,
Tanrı sizin destekçiniz!
Sizinle hakikat, şan ve şeref
Ve kutsal özgürlük!
Çörek ve çadır, hepsi senin.
Onlar zorla alınmadı, rüşvet değil,
Kimse el koymaya da yetkili değil,
Zincirlere vurup demez, götür.
Ya bizler? Biz ise eğitimliyiz.
Tanrı dediklerini okumaktayız!
Ve en kötü hapishaneden,

En yüksek tahta kadar,
Parlak ve çıplak durmaktayız.
Bizde ilim! Öğretiriz biz
Ekmeğin ve tuzun değerini,
Bize sorun siz.
Bizde hristiyanlar; kilise ve okullar,
Tüm bereket bizde ,
Hatta Tanrı da kâlbimizde!
Ancak bir çadır göze batar:
Biz mi size verdik?
Acaba sizde o ne arar?
Neden biz, size sizin çöreğinizi,
Köpeğe atarcasına atmayalım.
Neden, güneş için
Bize ödemiyesiniz siz!
Ancak bu kadarı değil! Biz insanız;
Biz, gerçek hristiyanız.
Biz az ile yetiniyoruz! Lâkin
Bizimle dost olsaydınız,
Çok şeyler öğrenirdiniz!
Bizde hayat uçsuz bucaksız Sibirya.
Ya hapishaneleri! Ya mahkümlar!
Sayıları hesapsız!
Moldova'dan Fin'e kadar
Herkes lal, suskunuz biz.
Çünkü güllük gülistanlık her yer,
Bizde kutsal İncili
Aziz keşiş okumakta.
Ve öğütlerinde,
Bir çarın domuz otlattığını,
Dostunun karısını ayarttığını,
Ve dostunu öldürdüğünü

Telegram: @cinciva

Şimdi ise cennete vardığını..
Anlatmakta aziz keşiş!
Görüyor musunuz kimlerin,
Göklere çıkar sesi!
Siz halâ cahilsiniz,
Kutsal haçla kutsanmadınız.
Gerekli eğitimi almadınız.
Bizden kopar, kopar da ver,
Cennet kapısından, kolayca gir.
Hatta tüm sülaleni alıp,
Beraberinde götür!
Biz de! Bizler neyi bilmiyoruz ki!
Yıldız sayar, buğday ekeriz.
Fransızlar'ı kötüleriz.
Satarak veya kumarda,
İnsanları kaybederiz.
İnsanları, zencileri değil,
Salt, bizim gibi vaftiz olanları,
Ama soysuz insanları
Kabzımal değiliz;
Tanrım koru bizi,
Yahudiler gibi çalarak satmaktan.
Biz yasaya uygun yaparız!
Olmaz bizi onlarla bir tutmak!
Havarinin mezamirlerine göre
Seviniz kardeşlerinizi!
Nankör ve riyakârlar
Tanrıdan lanetli!
Kardeşinizin ruhunu değil,
Soyacağınız derisini seversiniz!
Kızınıza yasal yoldan,
Çeyizleri dizersiniz.

Oğullarınıza miras,
Kadınlarınıza ayakkabı,
Kendinize ise sülalenizin
Bilmediği hazine de belki az.

Ey, Tanrı'ın oğlu, Hazreti İsa
Kimler için çarmıha gerildin?
Bizim için mi, yoksa hakikat
Sözü için mi?... belki de biz,
Seninle alay edelim diye mi?
Lâkin her şey öyle de oldu.
Kilise, şapel ve ikonlar,
Şamdanlar ve tütsü dumanları.
Ve karşısında, Senin suretini,
Yorulmadan selamlamak...
Hırsızlık, savaş, şiddet ve
Kardeş kanının akıtılması için
Sana yalvarıyorlar.
Sonra da sana hediye diye
Yanmış evin küllerini getiriyorlar!
Aydınlandık! işte
Başkasını aydınlatmak gayemiz
Kör çocuklarımıza,
Güneşi sevdirmek gayemiz!
Her şeyi gösteririz!
Ancak imkân verin
Kendimize gelelim.
Biz öğretiriz.
Hapishaneleri yapmaya,
Ve zincirleri dövmeye,
Ve onları giymeye!
Biz öğretiriz.

Telegram: @cinciva

İlmekli kamçıları örmeğe,
Her şeyi öğretiriz; ancak verin,
Kalan son yüce dağlarımızı, bizim.
Denizimizi ve tarlalarımızı
Nasıl olsa aldınız, bizi onlarsız bıraktınız.
Benim tek , candan dostumYakov!
Seni de mi yok ettiler? Hayır, Ukrayna için değil
Onun katili için döktün helâl kanını.
Şimdi ise bardağınla,
Moskovalı'ların elinden zehir içmek, sana düştü!
Ey, dostum benim ! unutulmaz dostum benim!
Canlı ruhunla Ukrayna'yı selâmla,
Kozaklar ile deniz kıyılarında kuş gibi uç,
Bozkırlarda kazılan mezarları gözetle.
Acı gözyaşları ile, Kozaklar'la ağla,
Ve esaret dönüşü beni, bozkırlarda bekle.
Şimdilerde ise benim düşüncelerim,
Benim acı kederim,
Bozkırlara dağılsın.
Rüzgârlara danışsın.
Ukrayna'nın sakin rüzgarı.
Sabah şebnemi ile
Sana kadar ulaşsın!
Sen, dostum onları alıp
Sessiz okuyacaksın...
Mezar, bozkır, denizleri
Ve beni hatırlayacaksın.

Pereyaslov, 18 Kasım 1845

Ukrayna'da ve Ukrayna dışında
Hem müteveffa , hem yaşayan,
hem doğmamış olan hemşehrilerime
Benim içten mesajım

Tanrıyı çok seven,
Fakat kardeşinden nefret eden,
kişi yalan diyordur.
İoan'nın kiliseye mektubundan
Bölüm 4. s.20

Gece gündüzü kovalıyor,
Bugün de gün bitivermiş,
Ve yine insanlar yorgun,
Herşey sukûnete ermiş.
Ancak ben, lanetli gibi
İki yol ağzında insanlığın,
Gece gündüz yaş dökerim.
Bu gözyaşlarımı
Görmezden gelirler,
Görmez ve bilmezler.
Herkes sağır olmuş, duymazlar;
Prangalar ile değiş tokuş
Hakikat ile ticaret.
Ve Tanrıya saygısızlık,
İnsanların omuzlarına ağır bir boyunduruk.
Keder kazıyorlar
Kederle de tohum saçıyorlar,
Mahsulü mü? Bekleyin ve görün
Nasıl da bol olur!

Telegram: @cinciva

Kendinize gelin, zalimler,
Meczupların çocukları!
Etraftaki sakin cennete,
Kendi Vatanınıza gelin,
Tüm kalbinizle
Kocaman harabelere gözatıp
Burasını sevin,
Zincirleri atın,
Kucaklaşın, durmayın
Yad ellerde
Olmayan hayalleri
Aramayın, sormayın,
Ne yaban tarlada ne de göklerde
Herkesin kendi evinde kendi gerçeği,
Gücü ve serbestliği.

Başka Ukrayna yoktur dünyada
Başka Dnipro da yok,
Siz ise gurbete hücum edersiniz,
İyilik hazinesi aramaya,
Kutsal iyiliği.
Özgürlüğü! Özgürlüğü !
Kardeşlik birliği! Buldunuz, da
Yad ellerden götürdünüz
Büyük sözlerin, büyük gücünü,
Ukrayna'ya getirdiniz.
Ya bize ne verdiniz? Hiç birşey.
Şimdi ise haykırın, zira Tanrı sizi
Yalana alkış tutmak için yaratmadı!..
Boyun eğin, daha önce eğdiğiniz gibi!

Ve yine iki kat derisini soyacaksınız
Kör kardeşlerimden, çiftçiden,
Ve hakikatin parıltısını
Yabancıda değil de,
Beyliklerin topraklarında
İnsafsızca adım atacaksınız!..
Son zerresine kadar
Dedelerin çaldıklarını
Yanımızda nasıl götürebiliriz, diye
Hayal kuruyorsunuz.
Ve öksüz kalacak olan
Kutsal dağlarla Dnipro'yu
Sonuna kadar soyuyorsunuz!

Ah, keşke bir daha hiç dönmez olsaydınız,
Yetiştiğiniz yerde geberseydiniz!
O zaman, çocuklar ve anneler gözyaşı dökmezdi.
Sizin ulumanızı Tanrı da duymazdı.
Temiz, geniş ve özgür toprakta
Güneş de çatlak sıcaklığı ile pisliğinize bulaşmazdı.
İnsanlar da sizin kim olduğunuzu anlamazdı,
Ve sizlerden selam bile almazdı.
Uslanın! İnsan olun,
Zira sizin çekeceğiniz var.
Yakında prangalardan
Kurtulur insanlar.
Kıyamet kopacak,
Dile gelecek Dnipro ve dağlar!
Mavi denize, ırmaklarla
Çocuklarınızın kanı akacak
Elleriniz yardımsız kalacak,
Kardeş kardeşten olacak

Telegram: @cinciva

Ve çocuk anasından kopacak..
Güneşi kara dumanlar saracak.
Ve ebediyen evlatlarınız tarafından
Sizlere lanet yağacak.
Yıkanın! Tanrın karşısına
Temiz bir yüzle çıkın
Temizliğe kanın
Evlatlarınızı bu hayatta, ancak
Beylik sürmek için doğdular diye
Aldatmayın ....
Çünkü safların olanların gözü
Onların kalplerinin taa derinliğine
Bakacak .
Anlarlar azizlerim
Sizin gerçek yüzünüzü,
Ve sizin gibi çok çapraşıklara,
Safların olanların ... geçer sözü!

Eğer siz gerektiği gibi bilgi sahibi olsaydınız
Bilgelik sizde de olurdu!
Yoksa, göğe kadar tırmanıyorsunuz:
" biz de biz değiliz, ben de ben değilim
Herşeyi bilmiş ve görmüş havasındayım,
Cehennem ve cennetin bilgisizliğindeyim
Tanrı da yok, ancak tek ben dünyadayım!
Güdük Alman size dost,
Ve o kadar! " Tamam, arkadaşlar,
Sen de neyin nesisin?"
"Alman anlatsın,
Bizi de aydınlatsın."
İşte, siz bu şekilde
Gurbette okursunuz!

Alman der size: "siz Moğolsunuz"
"Moğoluz! Moğoluz![32]"
Altın Timur'un
Çıplak torunlarıyız.
Alman der size: "Siz Slavsınız"
"Slavız! Slavız!"
Büyük şanlı dedelerin
Kötü torunlarıyız!
Ve Kollar'ı [33]da siz
Tüm gücünüzle okursunuz,
Ve Şafarik, ve Ganka'yı[34]
Ve hemen slav kesilirsiniz...
Ve tüm Slav dillerine de vakıfsınız.
Ancak kendi dilinize sıra gelince
"Keşke Tanrı verseydi.." ...Bir gün belki
Ana dilimizde de konuşuruz,
Alman'ın buyrukları ile,
O zamana kadar tarihimizi de
Onun kaleminden okuruz.
Alman buyruğu ile
İyi yola koyulduk
Kendimizi konuşmaya verdik.
Öyle ki, büyük Alman bilgin..
Bizi anlayamaz oldu

[33] Alman der size: "siz Moğolsunuz" ,"Moğolsunuz! Moğolsunuz!"- Alman tarihçileri V.Şüts ve İ.Parrot, kendi çalışmalarında Slavlar'ın Moğol kökenli olduğunu öne sürmekteler. Buna itiraz eden P.İ.Şafarik ise Rus diline tercüme edilen "Slavyanskiye drevnosti" (Slavlar'ın Kadimliği 1837) kitabında bu konu zerine tartışmalar yapımıştır.

[33] Kollar Yan (1793-1852) – Çek şairi ve bilim adamı, Slav halklarının birleşmesi için mücadele eden şahıs

[34] Ganka Vatslav (1791-1861) – Çek şairi, filolog, milli hareketin başında gelen şahıs.

Telegram: @cinciva

Sıradan insanlardan ayrıldık.
Ya bağırıp çığırmalar!
"Uyum ve güç,
Müzik ve son...
Ya tarih!...o ise özgür halkın
Destanı!..
Kim ki bu zavallı Romalılar.
Bruti[35] değil ki Tanrı bilir ne!
Bizde Bruti! Ve Kokles[36]!
Şanlı ve ebedidirler!

Bizde özgürlük Dnipro'dan
Kalkıp yıkanıyordu,
Yastığı dağ olurken,
Bozkırlarla örtünüyordu!"
Kanla, kanla yıkanıyordu,
Özgürlüğü kazanmış Kazaklar'ın
Cesetlerinde,
Yağmalanmış cesetlerde,
Yığınlarda uyuyordu.
Ancak dikkatlice bakın,
O şöhreti bir daha okuyun,
Baştan başa, satır satır,
Boşluk bırakmadan,
Bu virgülden sonra
Her satırı okuyun..
Ve sorgulayın kendinizi: biz kimiz?

[35] Brut Lutsiy Üniy adlı kişi 509 yılında Roma'da yapılan devrim komutanı olmuştur. Bu devrim sonucu Roma'da İmparatorluk yıkılmış ve Cumhuriyet yonetimi kurulmuştur.
[36] Kokles - M.Ö.507 yılında Roma'yı Etruskler'den kurtarırken tek başına Tibr nehrinin öte kıyısında kalan şehri koruyan ünlü kahramandır.

Kimin evlatları? Kimdir dedelerimiz?
Kimler tarafından? Neden esiriz?..
İşte o zaman görürsünüz
Ki sizin şöhretli Brutlar'ınız:
Ayağı kaydırılmış kullar, Moskova'nın kiri,
Sizin beyler,Varşova'nın çöpü olan
Bu asil Getmanlar ..
Neyle kibirleniyorsunuz siz!
Acınacak Ukrayna'nın evlatları!
Babalarınızdan daha iyi boyunduruk altına
Girdiğinizden mi övgünüz?
Sizden bin kat derinizi soyarlar
Böbürlenmeyin, zamanında
Dedelerinizin de kemiklerini kazıyıp
Yağını süzmüşler
Kardeşlik kurumu inanç için
omuz omuza oldu diye
Belki kibirleniyorsunuz,
Sinop ve Trabzon'da
Galuşka[37] yaptığınız için
Seviniyorsunuz.
Doğrudur!..doğrudur, yediniz,
Şimdi ise size zararı dokundu,
Yollarınız kapandı.
Bozkırlarda ise bilgin Alman
Patates ekiyor
Siz ondan satın alıp,
Afiyetle yiyorsunuz,
Ve Zaporojye topraklarını
Övüyorsunuz .

[37] Galuşka – suyun içinde pişirilen undan yapılan kesme çorba (T.A. açıklaması)

Telegram: @cinciva

Patates büyüten
O topraklar kimin kanıyla sulanmış,
Umurunuzda bile değil.
Yeter ki doysun karnınız!
Polonya'yı biz yıktık diye
İşte sizin böbürlenmeniz.!
Doğrudur : Polonya yıkıldı
Oldunuz yine ezilen siz!
İşte, Moskova ve Varşova uğruna
Dedelerimiz kanlarını akıttılar
Size, evlatlarına kendi zincirlerini, şöhretini
İşte böyle emanet bıraktılar!
Ukrayna son kertiğine kadar
Aşağılanıp verildi.
Polonyalılar'dan daha beter
Kendi evlatları
Onu çarmaha gerdi.
Biranın yerine
Kaburgalarından kanı süzerler.
Anaları aydınlatmaya
"Çağdaş" ışıklarla
Çalışıyorlar güya
Ve analar bu durumdan üzülür.
Almanlar'ın ardınca
Sakat ve kör,
Beceriksiz olanlar
Tüm hayat boyunca
Ardından giderler.
Hadi, götürün, gösterin
Nasıl yaşlı analar
"Yeni" çocuklarını
Eğitmelidirler.

Sergileyin! İlim konusunda
Sakın endişelenmeyin,
Annelerin minnettarlığı
Yüksek olacak.
İşte o zaman
Doyumsuz bakışlarınızın karşısında
Tüm iftiralarınız ortaya çıkacak,
Şan şöhret sergilenecek,
Dedelerinizin canlı şöhreti
Ve kurnaz babalarınızın yaptıkları
Doyumsuz bakışlarınızın karşısında
Vüs'ata erecek.
Kendinizi kandırmayınız,
Öğrenin, okuyun,
Ve yabancı insanlardan da öğrenin,
Ve kendinizden de utanmayın,
Ancak gurur duyun.
Çünkü, anasından utananı
Tanrı da cezalandırır,
Ondan evlatlar da sakınır,
Ve evin kapıları kapanır.
Yabancı insanlar kovdukça,
Bu kötü ruhluya
Tüm dünyada yer yoktur,
Ulaşamaz mutluluğa
Dedelerimin başlattıklarını
Hatırladıkça
Gözlerim doluyor,
Çünkü o işler bitirilmemiş kalıyor.
Zor işler! onları unutmak için
Ben kurban verirdim yarım asrı.
İşte böyledir şöhretimiz,

Telegram: @cinciva

Ukrayna'nın şanı!
İşte siz de yazdıklarımı okudukça
Uykunuz açılsın,
Bizim karşımızda
Tüm hileler kalksın,
Kazılsın yüksek tepeler
Sorunuz, neden ve ne zaman
Cefakeşleri çarmıha gerdiler!
En küçük kardeşinize sarılın
Kardeşlerim,
Yaşlı gözlü Annenin
Gülsün gözleri.
Güçlü elleri
Evlatlarınızdan hayır duayı
Eksik etmesin,
Çocuklarınıza özgür öpücükler
Fazla gelmesin.
İşte o zaman
Tüm utanmalar geçmişte kalacak
Ve Ukrayna'nın şanı,
Gerçek şöhreti anılacak,
Bak, gündüz aydınlık,
Usulca parlıyacak
Hadi, kucaklaşın kardeşlerim
Size tüm dualarım olacak !

Vyunişça[38]*,14 Aralık 1845*

[38] Vyunişçe- Pereyaslav-Hmelnitski ilçesinin yanında bulunan bir köyün adı. Şair bu köyde grafik çalışmalarını yapmış ve ayrıca en önemli şiiri olan "Zapovid" (Vasiyet) adlı şiirini de burada yazmıştır.

Telegram: @cinciva

ZAMBAK

"Neden büyüdükçe
İnsanlar beni sevmedi?
Neden erken öldürdüler
Yaşım ergenliğe bile ermedi?
Söyle bana kardeşçiğim
Çiçek Kraliçesi
Şimdi onlar bana neden
Kraliçe adını verdi?
Neden şimdi odalarda
Bana bu ziyaretler,
Çariça diye hitap etmeler,
Benim üzerimde tüm bakışlar,
Beni nereye oturtacaklar diye
Çocuk gibi şaşkınlar!"
"Bilmem ki benim kızkardeşim"
Ve Çiçek Kraliçesi
Sarı - kırmızı
Başını eğdi
Beyaz eğik olan
Zambağın yüzünü
Hafifçe sevdi .
Ve ağladı Zambak
Şebnem yaş ile..
Ağladı ve dedi:
"Kardeşim, seninle
Çoktan sevişmelerim,
Fakat sana anlatmadım
Ben kimdim,
Neden azap çekmelerim?

Benim anam..o hep
Hep üzülüyordu,
Ve bana , çocuğuna
Bakıp duruyordu
Ağlıyordu? Onu kim üzdü
Ben bilmem,
Fakat benim tek kardeşim
Ben oynar dururken
O, hep hüzünlüydü,
Ve bizim kötü beye karşı
Lanet doluydu.
Öylece de öldü. Beni ise bey
Himayesine aldı,
Ben temiz odalarda
Güzel yaşadım.
Bilmezdim ki
Onun evladı olduğumu
Gitti bey sonra uzaklara,
Ben yapayalnız kaldım.
İnsanlar lanetledi onu,
Ve evini de yaktılar
Nedense beni,
Öldürmeyip, bıraktılar.
Ancak benim uzun peliklerimi
Kestiler, ve kötü bir bezle örttüler.
Ve bir de alay ettiler.
Pis Yahudiler
Üzerime tükürdüler.
İşte böyle kardeşim
Hayatta başıma gelenler.
Asrın insanları

Gençliğimi yaşamaya
İzin vermediler. Ben
Duvarın boyunda kışın
Can verdim,
Baharda ise vadide
Açmaya geldim.
Beyaz açtım, kar gibi!
Ormanı neşelendirdim.
Kışın insan...Aman Tanrım!
Odaya bile bırakmazdı
Baharda ise çok ilginç
Bakışlarını benden ayırmazdı.
Kızlar ise çiçek sevdalısı
Ve ad verdiler
Kar renkli zambak, diye
Ve korulukta, sıcakta,
Beyaz odalarda
Açmaya başladım,
Beni sevdiler.
Şimdi söyle bana kardeşim
Kraliçe Çiçeği
Neden Tanrı beni bu hayatta
Çiçek diye yarattı?
O insanları eğlendirmem için, ki
Zamanında beni ve anamı
Öldürdüler diye mi?
Söyle Bağışlaycı Tanrım
Sana küseyim mi?
Ve yaşlara boğuldu Zambak,
Kraliçe Çiçeği ise
Sarı-kırmızı

Telegram: @cinciva

Başını eğdi
Beyaz, eğik olan
Zambağın yüzünü
Hafifçe sevdi.

Kiev, 25 Temmuz 1846

Telegram: @cinciva

HAPİSHANEDE İKEN

Benimle parmaklıklar ardında olanlara armağanım

I.

Ah, yalnızım ben, yalnızım,
Savrulan saman gibi ovada,
Tanrı bana güzel bir kısmet
Yazmadı yazgımda.
Ancak Tanrı bana
Güzel – kömür gözler verdi,
Ne yazık ki onlar da yaş doldu
Gençliğimi yalnızlığın ayaklarına serdi.
Ne erkek, ne de kız kardeşim oldu,
Yabancı insanların arasında yüzüm soldu,
Yıllar geçtikçe de aşık olamadım!
Nerdesin eşim benim?,
Nerdesiniz iyi insanlar, sizleri bulamadım.
Onlar yok , ben tek başıma
Eşim ise hiç olmaz..bekleyişim boşuna!..

San - Perestburg, 17 Nisan – 19 Mayıs 1847

II.

Yamaç ardında yamaç,
Orada bozkır ve mezar küskün
Onun içinden Kozak

Kalkar yaşlı ve yorgun.
Gece yarısı kalkar,
Bozkıra yol alır
Hüzünlü, hüzünlü
Şarkı mırıldanır:
Toprakla üzerimizi gömdüler
Ve evlerine döndüler.
Kimse de hatırlamaz
Bizler üç yüz mü, yoksa daha mı az!
Cam gibi birliğimiz kırıldı
Toprak ise kabul etmedi, darıldı.
Getmanın emriyle hiristiyanları,
İnsanımızı kul gibi sattı,
Bizi ise arkasından koşturdu
Kendi toprağımızda
Kanlarımız akıtıldı,
Kardeş kardeşe düşman edildi.
Kardeşin kanını içtiler
Ve burada da can vererek,
Lanetli mezara girdiler.

Sonra sustu hüzünlü
Mızrağına eğildi.
Mezarın üzerinden
Dnipro'yu seyretti,
Gözyaşları damla damla aktı,
Mavi bulutlar süzülüp aktı.
Dnipro'nun ardından,
Köy tarafından
Yeşilliğin sesi yankılanmaya başlandı
Horozlar şafakta ötmekten hoşlandı.

Telegram: @cinciva

Göçtü Kozak,
Dere sarsıldı kaldı
Mezar ise inleyerek
Hüngür hüngür ağladı.

San - Petersburg, 1897

III.

Benim için farketmiyor
Ukrayna'da mı, yoksa
Başka yerde mi yaşamak.
Karların arasında, yad ellerde
Hatırlayan olmasa da
Benim amacım değil hatırlanmak.

Zindanda büyüdüm,
Yabancılar arasında
Ve ağlayanım olmadı
Yine de burada,
Yaş dökerek ölürüm.
Herşey benimle gider,
İzim de kalmaz burada,
Bizim şanlı Ukrayna'da.
Evet, bizim , ama değil ki benim toprağımda
Baba oğlu ile yad etmez,
Oğluna nasihatta bulunamaz ve demez :
Dua et, dua et oğlum Vatanın için
Ona eziyet ettiler zamanında.
Benim için farketmez ,onun oğlu
Duaya duracak mı anında...

Ancak, benim için farkı var
Nasıl ki Ukrayna'mı kötü insanlar
Uyutuyorlar, ateşli oyunları ile,
Satıyorlar hilekar,
Ah, benim için işte o zaman fark eder..

San - Petersburg, 17 Nisan – 19 Mayıs 1897

VIII.

Vişne bahçesi evin yanında,
Ağaçları böcekler sarmış,
Çiftçiler pullukları ile yolda
Kızlar türkü ile eve varmış
Analar ise akşam yemeği için
Sofraları hazırlamış.

Aile evin bahçesinde sofranın etrafında,
Kutup yıldızı göğe doğrulmuş.
Küçük kızı yemeği tabaklara koymakta
Anası ise ona öğretmeye koyulmuş
Ancak, bülbül sesi mani olmakta..

Ana, evin yanında çocuklarını
Uykuya yatırmış
Kendisi de yanlarında uyuya kalmış.
Herşey uyumuş, ancak kızlar ve bülbül
Kendi türküleriyle ile uyanık kalmış.

San - Petersburg, 17 Nisan – 19 Mayıs 1897

Telegram: @cinciva

Taras Şevçenko.
Su üzerindeki ev

N.N.

Gün batıyor, dağlar karanlıkla örtülmüş,
Kuşlar uykuya dalıyor, yaylaların rengi solmuş.
Dinlenmeye çekilen insanların doyulmaz sevincine,
Benim ise bakışım durgun..tüm kalbimle kanatlanıyorum
Ukrayna'nın sessiz bir köşesine
Uçtukça uçuyorum düşüncelerimle
Ve sanki kalbim de uslanıyor benimle.
Kara toprak, orman ve dağlar,
Mavi göklerde dizilir yıldızlar.
Ah yıldız! yıldız!- ve akıyor yaşlar
Sen Ukrayna'mın üzerinde misin artık?
Seni mavi göklerde mi arıyor kumral bakışlar?
Yoksa seni de mi unutmuşlar?
Unuttular ise, izin ver bedenimin uyumasına
Benim kaderim için gerek yok kimsenin duymasına.

Or kalesi, 1847

Telegram: @cinciva

DÜŞ

Benim yüce dağlarım,
Güzel olduğu kadar
Yüksek değil
Çok güzel, çok da hoş
Masmavidir uzaktan.
Eski Pereyaslav'dan
Vıbla mezarlığından [39],
Çok eski...o bulutların arasından
Dnipro'nun ardında duruyor.

Ben yavaş adımlarla yürürken,
Bir de ne görsem , karşımda
Farklı mucizeler ortaya çıkar
Bulutların arasından ise
Derin bir uçurum, orman ve yamaçlar görünüyor;
Badanalı evler sanki ak gömlekli çocuklar gibi duruyor
ve onlar yamaçta saklambaç oynuyor,
vadide ise bizim yaşlı Kozak
Dnipro ile yaylalarda zaman geçiriyor.
İşte, işte Dnipro'nun arkasından
Tepede, sanki şapel gözüküyor,
Küçük bir kozak kilisesi
Eğilmiş bir haçla duruyor.

[39] Vıblo mezarlığı- Pereyaslov yakınlarında toprak bulunan istihkam harabelerin adı.

Zaporojyalı'yı Lug'[40]ta
Çoktandır bekliyordur...
Dnipro ile konuştukça
Sıkıntısını atıyordur.
Gaipten gelen bir ses ile
Sanki ölüp dirilen bir varlık gibi
İzliyordur olanları,
Yeşeren toprakları.

Belki yenilenmeyi beklersin?
Hayır, o şöhreti bekleme?
Senin insanın soyulmuş
Ya hilekâr beyler ise ...
Neden illa ki Kozaklar'ın
Yüce gücüne göz dikti, keşke bilinse?...

Ve Trahtemirov[41] yok olup gitti
Bakımsız evciklerini ise
Sanki yaşlı ayyaş gibi
Etrafa kötü kaderle terketti.
O, eski adı ile Monastırışçe[42]
Kozaklar'ın köyüydü
Acaba o köy, bu köy müydü?...
Çarların oyunlarına alet oldu:
Hem Zaporojye hem de köy
Ve kutsal manastır, hazineler-

[40] Lug - Zaporojye vilayetinde bir yer adı. Burada genellikle Kozaklar biraraya gelirlerdi.
[41] Trahtemirov – Dinyeper'in sağ kıyısında bulunan yer adı
[42] Monastırışçe – Trahtemirov'un yanında bulunan köy adı.

Doyumsuzlar onları talan ettiler!...
Ya siz? Siz ise dağları verdiniz!!..
Sizi hiç bir zaman seyretmesin istediniz,
Lanet olsun! Hayır, hayır....siz lanetli değilsiniz..
Getmanlarınız, aracılar, lanetli Polonyalılar!...
Affedin beni yüksek dağlar!
Yüksek ve masmavi!
Dünyada en güzelleri, en kutsalları!
Affedin! Tanrıya dualarım...
İşte, o denli sevgili, sefil Ukrayna'ma sevgi doluyum,
Tanrıya da lanet yağdırıp
Canımı onun uğruna vermeye razıyım!

Trahtemirov üzerinde, yüksek uçurumda
Sanki derin Dnipro'nun sularında
Bir yetim canına kıymaya gelmiş gibi...
Tek başına bir kulübe durur...
Kulübeden tüm Ukrayna görünür,
ve tüm Getmanlık'ın etrafı.
Kulübenin yanında yaşlı dede oturur
Güneş ise Dnipro'nun üzerine çökmüş.
Oturur ve dalgın bakışların arasında
Gözlerinden yaş damlıyor...ah, ki ah!..-
Diyor dede. – Akılsızlar !
Tanrının cennetini mahvettiler!...
Getmanşçina!
Düşünceli bakışı uzaklara daldı...
Sanki sancı yüklü bir söz söylemeye
İstedi kalbi,fakat boğazında düğümlendi
Ve bir türlü söyleyemedi...
.....

Telegram: @cinciva

"Dünyanın birçok yerinde oldum
Svıta[43] ve jupan[44] giydim..
Bu fakirlik Ural'a kadar uzansa da
Kazakları 'n durumları bizden daha iyidir.
İnanın, bize, Ukrayna'da yaşamak
Onlardan daha zordur.
Zordur, hem de çok.
Belki, onun için ki Kazaklar[45]
Hala Hristiyan değiller?
Hazreti İsa, sen bu acıları serdin!
Yoksa Tanrı kullarının
Adlarını mı farklı verdin?!
Hristiyanlık ve hakikat için,
Kozaklar kanlar içinde yıkandı!...
Ee, bu durum daha iyiye mi yol aldı?
Nerdeee! Daha da kötü günler oldu,
Bıçaksız ve ateşte insanları yaktılar,
Ve deriler soyuldu ve acıları yığdılar...
Ah, ah, beyler,
Hristiyan beyler!.."
Sustu benim beyaz saçlı dedem acılar içinde,
Eğildi yaşlı başı, azgın yüreğinde kalmadı seçimi de..

Akşam güneşi ertafı sarıyordu,
Altın renk Dnipro ve ovaları kaplamıştı,

[43] Svıta - cübbe
[44] Jupan – Ukraynalılar'ın yarı bele kadar giydikleri kaftan türü
[45] Kazaklar – Orta Asya'da oturan Kazaklar'dan bahsedilmektedir, zira bu şiir dizisi şairin sürgün edildiği Orta Asya'nın Or kalesinde kaleme alınmıştır.

Telegram: @cinciva

Mazepa kilisesi[46] bembeyaz parlıyordu
Bogdan babanın mezarı uzaktan ağarmıştı,
Kiev yollarında söğütler eğilmiş
Kadim mezarlıklar ise eşelenmişti.
Eğreltilerin arasında Trubaylo ile Alta
Birleştiler tıpkı iki kardeş gibi.
Ve tüm bunlar mutlu ederken bakışları
Kalp ise hüzün dolu, kilitlidir onun için sevinç atışları!

Işık saçan gün
Kara toprakla vedalaştı,
Yuvarlak ay ise
Kardeş şafakla kucaklaştı,
Kara bulutların arasından
Açık bulutlar çıktı
Yaşlı dedenin bakışı daldıkça
Gözlerinden yaşlar aktı...
"Tüm dualarım sana Tanrım,
Yüceliğine dualarım!
Beni yok olmaktan kurtardın
Göklerdeki hükümdarım.
Bu acılarımı yenmek için
Bana güç verdin
Ve beni, ihtiyar adamı
Bu kutsal dağlara getirdin,
Burada hayatımın sonunu
Bulmaya ve seni övmeye

[46] Mazepa katedrali – Pereyaslov'da bulunan Voznesenski katedrali, 1695-1700 yılında İvan Mazepa tarafından yapılmıştır.

Senin güzelliğinle
Sana ulaştım, kalbimi sevindirdim...
Ve sen tüm güncel acıları
İnsanın günahları ile gömmeyi öğrettin
Ve bu yüksek dağların üzerinden
Kanatlanıp onları izlemeyi emrettin.."
Yaşlanmış gözlerinden
Ilık yaşlarını sildi,
Ve gençlik yıllarını hatırladıkça
Dalgınlığı gidip geldi..

Nerede, nasıl, neler olmuştu?
Hakikatin ve rüyaların ayrışımında
Hangi denizleri aşmıştı!..
Ve koyu yeşil meşelerin sesi,
Kumral kızların nefesi,
Ve yıldızların arasında ayın ışıltısı
Ve kalina dalında bülbülün sesi,
Ve Yüce Tanrıyı övmesi;
Ve tüm bunlar , Ukrayna'mda olmuştu!

Ve hafifçe gülümsedi yaşlı dede,
Belki gerçeği saklamak da gereksiz,
Gençlikte evliliğe aday olduk ve bazen de
Kederle ayrıldık ve işte o zaman
Hayat yalnız yaşamaya mahkûm edip
Tek başımıza ömür sürdük!...
Yine hüzünlendi yaşlı dedem
Evin etrafında dolaştı durdu

Telegram: @cinciva

Sonra dua edip Tanrıya
Odasına yönelip güzel rüyaların hayalini kurdu.
Ay ise bulutları ile etrafı sardı.

İşte böyle bir rüyayı
Gurbette gördüm!
Sanki yeniden özgürlük içinde
Dünyaya döndüm.
Ah Tanrım senden dileğim;
Bari ihtiyarlıkta
O el konulmuş dağların
Ve o küçük evimde kalmak,
Kalbim acı içinde
Kederle sarılı da olsa
Benim tek dileğim
Dnipro dağlarına
Varmak.

Or kalesi, Aralık 1847

POLONİYALILAR'A

Kozak dönemlerimizde
İttifak yokken
Çok iyi yaşıyorduk,
Polonyalılar ile özgür bozkırlarda
Kardeşçe birlikte oturuyorduk,
Bahçelerde sevişmelerimiz,
Zambak gibi açıyordu, genç kızlarımız
Gurur duyuyordu, analar oğullarıyla
Mutluluk saçıyordu,
Özgür oğulları ile!...büyüdükçe,
Bu oğullar eski acı günleri unutturup..
Daha ki İsa'nın adı ile
Polonyalı katolik keşişler geldiler ve
Bizim sakin cennetimize, acı ektiler
Dalga dalga kanlar aktı,
İsa'nın adıyle yetimlere ise
Acı çektirdiler, çarmıha gerdiler..
Koptu Kozakların başları,
Ve çiğnendi yeşil otlar,
Ukrayna yas içinde, hıçkırıklar, hıçkırıklar!
Ardı ardına kesilen kelleler,
Toprağa yığıldı. Cellat kendinden geçmiş..,
Polonyalı katolik keşiş azgın sesiyle
"Te Deum! Aliluya!"[47] diye bağırıyor, delirmiş.

[47] Tanrı seni övüyoruz! Yaşasın!

Telegram: @cinciva

İşte böyle Polonyalı, dostum benim!
Doyumsuz katolik keşişler; krallar
Bizi farklı kıldılar, ayırdılar,
Yoksa biz hep böyle yaşardık.
Uzat elini Kozak'a
Ve temiz kalbini uzat!
İnan, yine İsa'nın temiz adına
Biz sakin cennetimize
Koyarız yeni bir ad.

Or kalesi, Aralık 1847

A.O. KOZAÇKOVSKİ'YE[48]

Yıllar önceysiydi...Daha okuldayken,
Dyakoz-öğretmenimden[49],
Kuruşları kurnazca çalıyordum
Çünkü parasızlıktan ziyade,
Fakirlik üzerimi parçalıyordu,
Bu para ile bir arkuş[50] kağıt alır
Ve küçük kitapçığımı dikerdim,
Haç ve çiçek motifleri ile
Tüm sayfalarını süsler, seçerdim.
Veya "Trı tsari so darı" [51] adlı eserini ya da
Skovorada'dan kopya çekerdim.
Tek başıma bir köşede,
Kimsenin göremeyeceği yerde,
Söyler ağlardım.
Ve yaşlılıkta, yabani otların arasında yine
Uğraşım şiir yazmaktı,
Kitapları süslemek,
Sessizce ağlamak ve şarkılar söylemekti.

[48] Andriy Osipoviç Kozaçkovskıy (1812-1889) - Taras Şevçenko'nun doktoru ve yakın arkadaşıdır. Taras Şevçenko son yıllarında Pereyaslov-Hmelnitski şehrinde bulunan doktorun evinde tedavi görmüştür. Bu evde "Vasiyet" şiirini yazmıştır.

[49] Pavlo Rubina adlı dyakoz - öğretmen çocuk yaşlarında şairin öğretmeni olmuş ve Taras onun defterinden Ukrayna şairi Skovoroda'nın şiirlerini kopyalamış ve ezberlemiştir.

[50] Arkuş – kitap baskısında kullanılan ölçü birimi

[51] "Trı tsari so darı" (evden üç tane çar) – Hazreti İsa' yı kutlamaya gelen üç çarın hikayesi. Bu hikayeyi çocuklar yeni kutlamalarında evde eve gezip şarkı olarak söylemekteler.

Telegram: @cinciva

Ve hüngür hüngür ağlamak.
Bilmem, neden Tanrı beni cezalandırır.
Okuldan beri artan zorluklar,
Daha oradayken ağaran saçlar,
Oysa çok bilmiş toplum, burada da ezip, bırakır.
Tüm bunlar çocuklukta dyakozdan çaldığım
Kuruşun yüzünden oldu,
Bundan dolayı işte Tanrı cezası üzerime kondu.

İşte dinle benim azizim,
Benim kartal yürekli Kozak'ım!
Esaret altında ıstırabımı gör
Neden dünyaya küstüğümü sor.
Dinle kardeşim, ve çocuklarını öğret,
Ki küçük yaştan
Kalemi ellerine almasınlar.
Şiirler yaratmasınlar.
Denemek isteyenler ise kardeşim
Kimse görmeden yazsın
Bir köşede saklanıp
Yaratsın ve ağlasın
Sessizce, sakın Tanrı duymasın,
Senin de aklın ona uymasın.
O da kardeşim, daha sonra
Pişmanlık çekmesin
Benim gibi, kardeşim
Esareti seçmesin.
Hırsız gibi, setlerin arkasında
Haftalarca ovalarda gizlenirim.
Çalılar arasında Yayık nehrine iner
Ve bozkırlara, özgürlüğe özenirim.

Ve işte o an
Sudan çıkmış balık gibi
İçindeki acılar sızlayan.
Kalp ürperecek.
Hafifçe gülümseyerek
Kuş gibi kanatlanacak
Yad ovaların üzerinde,
Sanki o an ben canlanacağım
O ovada, özgürlükte.
Yüksek dağın tepesinden
Çıkıp bakacağım
Ve Ukrayna'yı hatırlayacağım.
Ama hatırlamaktan korkarım.
Oysa orada da bozkır, burada da,
Fakat burada farklı,
Cevherler, kıpkırmızı,
Orada ise onlar masmavi ve yeşil,
Ovalar dolusu tarlalar
Ve yüksek kurganlarla
Ürünlü çayırlar.
Burada ise yüksek çalılar, kum ve tepeler
Ve yoktur geçmişi anlatan
Bari bir tane kurgan..
Sanki insansız bir yermiş.
Eskilerden günümüze
İnsanlardan çöl saklanmış,
Söyleyim size.
Biz ise onu bulduk.
Kaleler de kurduk,
Ama olsun, mezarlar da olur.
Kazması da bizlere kalır!

Telegram: @cinciva

Ah kaderim benim. Benim vatanım!
Ne zaman bu çölden
Senin kollarına kendimi atarım?
Yoksa yüce Tanrım
Ben burada mı kendimi
Toprağa katarım..

Ve kararır erguvan toprak...
- Hadi barakalarınıza! Hadi zindana!
Diye üzerimden biri çıkar bağırarak.
Ve ben fırlarım. Dağ ötesinden
Dönerim sine sine Yayık etrafından
Tıpkı hırsız gibi, tepelerin arkasından.

İşte, böyle dostum, ben kutlarım
Kutsal dini pazarımı ve bu anı kutsarım.

Pazartesi mi? Aman kardeşim!
Hele gece bu sefil odaya girildiğinde,
Hele düşünceler de beynimi deldiğinde
Talan edilir kalbim ve ümidim,
Ve söyleyeceklerimi de söyleyemez olur,
tutulur dilim.
Ve o an herşey bu hayattan uzaklaşacak
Ve gece duracak. Saatler
Yılları, asırları sorgulayacak.
Daha kaç defa Tanrı bilir, kanlı yaşlarla
Yastıklarım ıslanacak.

Günlerin ve yılların arasında uçup giderim
Zamanında kimi sevdim,

Kime iyiliklerimi sergiledim
Kimsem yok, kimseler yok.
Sanki dağ başında yaşarım!
Halbuki istek de güç de vardı
Gücü borçlar yedi,
İstek ise misafirlikte içip
Mikola'ya[52] uğradı...
Ve bir daha içmeye tövbe etti.
Halkındır deyimi -
"Tanrı da kurtarmaz"-
Lânet yağarsa hayatında
Bunun dönüşü de olmaz.
Günün doğması için Tanrıya dua ediyorum,
Konuşma özgürlüğü, güneş ışığı bekliyorum.
Çekirge susuyor; gün doğmaya başlıyor.
Sonra, karanlığın çöküşü için Tanrıya dualarım,
Çünkü ihtiyar olan ukalayı utandırmak için
Kırbaçlamaya götürüyorlar.
Bilsin, özgürlük nasıl istenirmiş
Bilsin, ki doğruyu söyleyen dokuz köyden
kovulurmuş!

Gençlik yaşlarım akıp giderken,
Kader de ümit de gidiverdi
Ben ise yine kendi doğrularım için,
Acıları ardımca getirdim
Kalbimi ise sızı deliverdi.
Belki de herşey bitmiş değil?
Belki acıları da yenerim?
Dnipro'dan su içer,

[52] Mikola – Rus çarı I.Nikolay

Telegram: @cinciva

Seni dostum, izlerim.
Belki, senin sessiz evinde
Ben yine konuşur dururum.
Korkuyorum! Kendime bu soruyu sormaktan
İşte öylece kalıp dururum,-
Hepsi bunlar gerçeğe dönüşür mü?
Yoksa artık Tanrı katından
Ukrayna'mı ve seni seyrederim.
Bazen de gözlerimin pınarları boşalır
Ve ölmeyi arzularım...
Ancak sen ve Ukrayna,
Ve sivrikıyılı Dnipro,
Ve ümit, kardeşlerim,
Tanrıdan ölüm istemeye
İzin vermeyin.

Or kalesi, Aralık 1847

Taras Şevçenko.
At üzerinde Kazah

Telegram: @cinciva

***

Tanrının baltası kapı ardında duruyordu.
(Tanrı ise Petrus ile[53] dünyada gezer
Ve mucizeler yaratırdı.)
Kazak ise başına buyruk
Kıvraklığı ile
Sessiz ve sakince
Bu baltayı çaldı.
Ve odun kesmeye
Yeşil ormana daldı
Orada gözüne kestirmişti ağacı ve dalı!
Elinden balta düşmez mi,
Tüm ormanda hasat başlamış
Seyretmek çok zormuş
Ertafı korku sarmış.
Ormanda çınar ağaçları ve diğerleri
Herşey hasata dönüşmüş, dere yanında ise
Alev yükselir, ve koyu dumanın arasında
Parlayan güneş saklanmış,
Ve Ural'dan Aral Denizine kadar
Dumanla kaplanmış.
Göllerde sular kaynarmış,
Köyler ve şehirler alev almış
İnsanlar gözyaşlarında boğulmuş
Hayvanlar ulumaya başlamış
Ve Tobol[54]da, Sibirya'da
Halk karlar içinde saklanmış.
Tam yedi yıl Tanrı'nın baltası

[53] Apostol Petr – Hazreti İsa'nın öğütlerini anlatan kişi
[54] Tobol – Sibirya'da bulunan yer adı

Ormanı talan etti ve yangınlar da
Durmak bilmedi.
Ve Tanrı'nın ışığı dumana karıştı.
Sekizinci yazın pazarında
Sanki beyaz beşikte bebek gibi
Kutsal güneş parladı.
Kapkara olmuştu çöl
Şehir ve köylere
Yanık ağaç parçaları dolmuştu
Ve kurum rüzgarla savrulmuştu
Hatta efsanesi bile unutulmuştu.
Salt birkaç yeşil ağaç
Çöldeki varlığını duyurmuştu.

Erguvan renkli kil ve yanık parçalar,
Çölde kızarıyordu
Sivri uçlu çalılar ve yabani otlar
Yonga ve diken otu
Dağın eteklerindeki derelerde kararıyordu,
Ve bazen göçebe Kazak
Sakince dağa güçsüz deve ile tırmanırdı
Ve tereddütle bakışları ile etrafı sarardı,
Ve o an çöl Tanrı ile konuşmaya başlardı
O an deve böğürürdü Kazak ise
Başını eğip çöle ve Karabutak'[55]a bakardı
Ve sıngıç ağaçı [56] ı hatırlardı,
Sonra dağdan yere iner
Ve kumlu çöl onun izini kaybedip atardı...

[55] Karabutak – Orta Asya'da bulunan küçük derenin adı
[56] Sıngıç ağacı – bir ağaç türü

Telegram: @cinciva

Vadinin etrafında
Bozkırın ortasında
Tanrı tarafından unutulan
Bir yüksek ağaç durur.
Baltadan uzak kalmış
Sıyrılmış alevlerden
Ve vadi ile konuşur
Eski günlerden.
Vadiye gelen Kazaklar
Ağacı ziyaret ederler
Onların kırsallarında da
Filizler yeşersin diye.
Onu seyreder ve ona dua ederler,
Onda adak adar, kurban keserler.

Raim, 19 Haziran-Temmuz 1848

PEYGAMBER

Güya inancı tam olan evlatlara,
Tanrı, tüm sevgisini sergilerken insanlara,
Dünyaya Peygamber göndermiş,
Kanıtlayıp sevgisini, belirlemiş!
Kutsal hakikati bildirmiş!
Güya bizim geniş Dnipro'da,
Onun sözleri akıp giderken
Kalplerin derinliğine damlarmış, sularda!
Ve o an olağan üstü ateşli bir güçle
Donup kalmış ruhlar da.
Peygamber'lerini sevmişler
Peşinden yaş döküp, yürümüşler
Hüzünlü adımlarla tüm bilginler.
İmansızlar ise!
Şerefsizce, Tanrı aşkını köreltmeye çalışmışlar..
Ve diğer Tanrılar'a kurbanlar sunmuşlar!
Aşağılandılar!
Yazıklar olsun insanlığa!...
Meydanlarda Peygamber'i taşladılar.
Ve Yüce Tanrı güya bu acımasız yaratıkları
Haklı olarak zincirlere vurmalarını,
Derin zindanlar kazmalarını emretmiş,
Ve amansız , azgın dedelerin ruhu ile
Mütevazi Peygamber yerine
Sizlere Çarı göndermiş!

Kosaral, 1848

Telegram: @cinciva

Taras Şevçenko.
Köylü bir aile

***

Gün batıyor, yıldız akıyor,
Erguvan ovalar kararır
Ve mavi denizler
Uykuya hazırlanırken
Ana bebeğini sardığı gibi
Rengârenk kundakla sarıyor.
Gözlerin sevinir. Bir saat,
Kısa bir saat içerisinde
Sanki kalbim dinlenecek,
Tanrı ona seslenecek...
Koyu sis ise tıpkı düşman gibi
Denizi kapatır
Ve parlayan buludu
Ve ardınca sis ile
Her yeri karartır,
Ve bu dilsiz sisle
Kaplıyor kalbini,
Kaçacak yerin de yoktur
Salt anaların çocuklarını
Beklediği gibi
Yeni günü beklemeğe
Zamanın da çoktur.

Kosaral, Aralık 1848

Telegram: @cinciva

***

Düşüncelerim, düşüncelerim,
Teksiniz siz bende
Hiç olmazsa siz beni terk eylemeyin
Zor bir günümde.
Uçun, kanat çırpın
Benim güvercinlerim,
Geniş Dnipro'dan
Bozkırlara eğlenmeye gelin
Fakir Kırgızlar'la[57]
Onlar tam fakir ve çıplak..
Fakat, özgürdürler ve
Halâ Tanrıya şükretmekteler, bir bak.
Uçup dönün benim azizlerim
İfadelerle sakin
Çocuklarım gibi sizi selamlarım
Ve sizinle ağlarım azizlerim.

Kosaral, 1848

[57] Fakir Kırgızlar- o dönemlerde Aral gölü yakınlarında varolan Kazaklar'a ve diğer göçebe halklara verilen ad.

****

Katerina'nın
Evi İskelede,
Ve kendisine
Şanlı Zaporojye'den
Misafirler geldi.
Biri çıplak ayaklı Semen,
Diğeri çulsuz İvan,
Üçüncüsü ise İvan Yaroşenko
Yetim olan.
"Tüm Polonya'da olduk
Ve tüm Ukrayna'da
Katerina gibi yoktur dünyada"
Biri der:" Ah, kardeşim
Zengin olsaydım
Tüm altınımı
Düşünmeden
Katerina'nın ayaklarına sererdim".
Diğeri der: " Dostum,
Eğer güçlü olsaydım
Düşünmeden
Tüm gücümü
Katerina için verirdim".
Üçüncüsü der: "Çocuklar,
Benim yapamıyacağım dünyada
Yoktur hiç birşey
Bu Katerina için
Yaparım ben herşey".

Telegram: @cinciva

Katerina düşünüp
Üçüncüsüne der:
"Benim düşman esaretinde
Tek olan kardeşim var,
Kırım'da bir yerde,
Kim onu bulacak,
İşte o Zaporojyalı
Benim eşim olacak".
Birlikte kalkıp
Atları koştular
Katerina'nın kardeşini
Kurtarmak için çoştular.
Birisi Dnipro'nun
Derin sularında boğuldu,
Diğeri Gözleve'de
Kazığa çakıldı.
İvan Yaroşenko
Üçüncüsü, yetim olan
Kardeşini kurtardı
Bahçesaray zindanından.

Sabah erken büyük evde
Kapılar açıldı,
Kalk, kalk Katerina
Kardeşini karşıla.
Katerina göz atıp
Şöyle bağırdı:
"Bu benim kardeşim değil
Bu benim sevgilim,
Ben sana yalan söyledim.."
"Yalan ha!" ve Katerina

Orada kendinden geçti..
- "Gidiyoruz kardeşlerim,
Bu uğursuz evden".
Uzaklaştılar Kozaklar
Rüzgarın hızıyla.
Kumral Katerina'yı ise
Ovada gömdüler.
Şanlı Zaporojyalılar ise
Bozkırlarda birleştiler.

Kosaral, 1848

Telegram: @cinciva

***

Ah, neden siz sarardınız
Yeşil kırlarım?
Ben tam özgürlük için
Kandan karardım.
Beresteçka'nın[58] etrafı
Tam dört mildi
Benim üzerime şanlı Zaporojyalılar[59]ın
Cesetleri gömüldü.
Kargaların sesleri ise
Gecemi örttü..
Hep Kozak'ların gözlerini
Oydular,
Fakat cesetlere dokunmayıp
Bununla doydular...

Tüm yeşilliğim sarardı
Sizin özgürlüğünüz için..
Ben yine yeşeririm
Fakat siz asla
Dönemezsiniz özgürlüğe.
İşte o an saklıca bana bağıracaksınız
Ve size yazılan bu kaderi
Sorgulayacaksınız.

Kosaral, 1848

[58] Beresteçka - Ukrayna'da bir kasaba
[59] Zaporojyalılar - Zaporojye Kozakları anlamına gelmekte.

***

Vadi koyu dumanla kaplı,
Mutluluk ailede saklı.
Mutluluğun sırrı ise dağın ötesinde
Genç eşin sevgisinde.
Ah, alırım arkama karanlık ormanı
Ve aramağa giderim eşimi.
Nerdesin? Nerdesin ? Seslen!
Canım, gel de omzuma yaslan.
Hadi, naz etme canım
Dini nikâh yapalım,
Evdekilerin haberi olmasın
Bizim nerede geceleyeceğimizi
Kimse sormasın.
Evlendi, başını bağladı
Keşke aşık olmasaydı, başına dert aldı.
Yalnız yaşamak daha da kolaydı
Seninle yaşamak tam bir belaydı.

Kosaral, 1848

Telegram: @cinciva

Taras Şevçenko.
Boğdan Hmelnitski'nin ölümü

***

Kara bulut ak buludu sardı.
Limandan Türk ve Tatarlar saldırdı.
Polisya'dan soylular ordusu basıyor,
Deli Samoyloviç[60] adında
Dindar-Getman ise
Romadan[61] ile birlikte
Dnipro'dan saldırıyor.
Kargalar gibi
Ukrayna'yı bastılar,
Ve gagalıyorlar tüm gücüyle...
Ya Çıhırın[62]!
Ya sen ihtiyar Doroşenko
Zaporojye'li kardeşim!
Hasta mısın, yoksa korkun mu var,
Yetmiyor mu düşmana karşı gücün?
- Korkmuyorum Atamanlar[63],

[60] Samoyloviç İvan (?-1690)- Ukrayna Hatmanı (1672-1687), keşişin oğlu, halkın arasında lakabı Popoviç, yani keşiş. Onun döneminde Hatman ünvanı yönetim şekli resmiyet kazanmıştır. Bu şahıs Ukrayna topraklarının bir arada olmasını ve Moskova çarlığın himayesinde Ukrayna otonomisinin taraftarı olmuştur. Bağımsızlığı ve çıkarcılığı ile başgediklinin hoşuna gitmeyen ve ayrıca kendisi Moskova ordusu ile birlikte 1687 yılında Kırım yarım adasında baş veren olaylarda yenildikten sonra kendisinden hatmanlık rütbesi alınmış ve çarın emriyle Sibirya'ya sürgün göndermiştir.

[61] Romadan - Grigoriy Romadanovskiy (? – 1682), Moskova ordusunun başında olup P.Doroşenko adlı hatmana ve 1677 ve 1678 yıllarında Osmanlı ordusuna karşı şavaşan Rus komutanıdır.

[62] XVII.asırda Bogdan Hmelnitski tarafından başkent olarak adlanadırılan Çıgırın şehri, Çerkası vilayetine bağlı bulunmaktaydı.

[63] Ataman- Kozak komutanı.

Telegram: @cinciva

Acırım Ukrayna'ya,-
Ve Doroşenko çocuk gibi
Başladı ağlamaya!
Düşmanın gücünü yenemem ben,
Yeniden ayağa kalkamam ben!...
Benim getman topuzumu alınız beyler
Ve Moskovalı'lara götürün,
Moskova bilsin ki,
Getman Doroşenko artık bir ölü.
Ben ise Zaporojya'lı kardeşlerim
Papaz cüppesini alırım
Ve Mejigor Spas'a gider
Dua ederim
Top sesleri gürlemeye başladı
İki sıra Dniprolu'lar
Moskaller'e karşı dizildi
Sıraların arasında ise bir mil kadar
Topuzlar serildi...
Yeter , deli Petro, Tyasmina'dan[64]
Su içmelerin.
Papazın ayaklarına
Diziliversin tüm nişanların.
Git, Petro Mejigor'a
Tanrı orada dualarını kabul etsin.
Tanıdılar o an Doroşenko'yu
Papaz cüppesiyle,
Zincirlere vurdular
Ve Sosnitsya'ya[65] sürdüler.
Sosnitse'den'daki Yaropolçe[66]ye

[64] Tyasmın nehri Çerkaz vilayatinde bulunmakta.

[65] Sosnitsya kasabası Çernigov vilayetinde bulunmaktadır.

Ömrünü geçirmesi için mahkûm ettiler.
İşte Zaporojyalı kardeşim
Bunlar senin başına geldi!..

Çıhır'ın tarafında,
Bulutlar arasından gün belirdi,
Türk ve Tatarlar çekildi
Kendi mekânlarına
Lehler ise Çarnetskisi[67] ile
Ve Pis Stefan'la
Tanrının evini, kiliseyi ateşe verdi.
Ve Bogdan'ın ve Timoşev'in kemiklerini
Subotiv'da"[68]
Yakıp kül etti.
Sonra da alıp başını
Polonya'ya döndüler
Ve bununla da iyilik yapmışcasına
Övündüler.
Moskovalılar ise
Romodan yoluyle
Pazar sabahı

[66] Yaropolçe - Moskova yakınlarında bulunan bir köy. Taraş Şevçenko bu köyde ölmüştür.

[67] Çarnetsi Stefan (1599-1665) Polonyalı siyasi aydın. Onun emriyle Polonyalılar Ukrayna köylerini yakıp talan
etmişlerdir.

[68] Subotiv - Bogdan Hmelnitski tarafından yapılan bir kilsenin adıdır, Çerkas vilayetinde bulunmakta. Bogdan Hmelnitski ve onun oğlu Timiş Hmelnitski burada gömülüdür.

Papazı ile gittiler.

Sindirilmiş kartal gibi
Kanatsız ve zindanda
Yapamadı şanlı Doroşenko
Kapalıyken orada,
Ve orada kahrından can verdi.
Zincirleri taşımak zor geldi.
Ve unuttular Ukrayna'da
Şanlı getmanı
Ancak sen aziz Rostovski
Onu zindanda hatırladın
Ve bu büyük getman dostun için
Şapel yaptırdın .
Ve emrettin herkes duaya dursun
Getmanın ve Petro'nun adına
Bir dua okunsun.
Ve hala her yıl insanlar
O günün anısına
Âyin yapmaya
Getman için giderler
Yaropolçiya'ya.

Kosaral, Aralık 1848

Telegram: @cinciva

***

Vadide kırmızı kalina açtı,
Sanki kız bebek gibi
Gülücükler saçtı.
Etraf neşelendi
Kuş sesinden..
Hissetti genç kız,
Ve beyaz fakir elbisesi ile
Ak badanalı evden
Ormana, ovaya
Gezmeye çıktı.
Onu ise artık
Yeşil ormandan
Delikanlı Kozak
Sarılıp selamlıyor,
Ve vadi boyunca ikisi de
Şarkı söylüyor.
Sanki iki çocuk gibi
Tam bu kalinanın altına
Gelip oturdular
Ve sarıldılar ...

Hangi cenneti biz
Tanrı'dan dileriz?
Cennet içimize girer,
Biz ise kiliseye gideriz,
Gerçekleri görmek
İstemez gözlerimiz

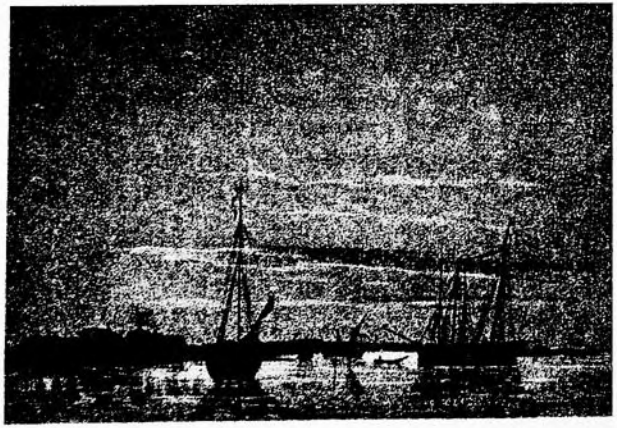
Telegram: @cinciva

Doğruyu söylemek mi?,
Fakat ne değişir ki?
Bu da gereksiz,
Ancak kendime zarar,
İnsanlar ve keşişler ise
Gerçekleri başka yerde arar..

Raim, Ocak-Nisan 1849

Taras Şevçenko.
Kos –Aral limanındakı uskunalar

Telegram: @cinciva

***

Hazır ! Yelkenler fora!
Mavi dalgalar şaha kalktı
Eğreltilerin arasından Sirderya'ya

Küçük bir kayık ve şalupa hazır.
Elveda, fakir Kos-Aral.
Benim bu hüzünlü yaşamıma
Tam iki yaz dayandın, sen
Sağol dostum!
Övün ki insanlar seni keşfetmişler
Ve ne yapmasını bilmişler.
Elveda dostum! Çölüne
Ne alkış ne de kargış yaparım;
Başka bir ülkede
Şimdiki hüzünlerimi
Bilmem, belki hatırlarım!

Kosaral'dan Raim'a giderken,
Eylül sonu 1849

Taras Şevçenko.
Taras Şevçenko'nun oturduğu ev.

***

Halâ rüyama girer: dağın yamacında
Suya yakın söğütlerin arasında
Beyaz küçük bir ev. Yaşlı bir dedenin
Evin yönünde oturması,
Tatlı, kıvırcık saçlı torununu okşaması.
Halâ rüyama girer, coşku içerisinde,
Neşe ile odadan çıkan annenin sesi
Dedeye ve çocuğa geleneklere göre
Üç defa öpücük kondurma hevesi
Ve çocuğu kucağına alıp sevesi.
Ve ona ninni okuyarak yatağına götürmesi

Dedenin ise oturduğu yerden kendince hayret etmesi,
Ve sessizce: kötülüğün yeri nerede acaba?
Üzüntüler, düşmanlar nerdesiniz? - diye seslenmesi...

Ve saklıca, yaşlı dedenin haç çıkarması
"Kutsal babamız " duasını okuması.
Söğütlerin arasından da pırıl pırıl güneşin
Yavaşça batması...
İşte, günün batışı,
Tüm canlıların uykuya dalışı.
Yaşlı dedenin de yatağına doğru yol alışı.

Orenburg, 1850

Telegram: @cinciva

KADER

Benimle oyun oynamadın,
Dost, kardeş ve akraba oldun fakirliğimde.
Sen, küçük yaşta elimden tuttun ve
Beni, oğlan çocuğunu okula,
Sarhoş keşişin yanına, eğitime yolladın.
Ve nasihat buyurdun:
Oku canım , gelir zaman
Çıkar bizden gerçek insan.
Ve ben seni dinleyip, okudum
Ve eğitimi tamamladım
Sen ise karşımda yalancı kaldın.
Bizden ne tür insan olur ki? Herşey boşmuş!
Biz yalan söylemedik size,
Biz ancak yürüdük; zerre kadar bizde
Yalan yoktur kalbimizde.

Gel o zaman kaderim benim, yürüyelim!
Benim yoksul dostum, temiz olan!
Gel gidelim ileriye, orada ise şan,
Şan ise vasiyetim benim.

Nijni Novgorod, 9 Şubat 1858

Telegram: @cinciva

***

Zindanda gece gündüz günleri sayıyorum
Ve sayısını bile unutuyorum:
Ah Tanrım, öyle zor ki,
O günler geçiyor, .
Sessizce akıntı seline kapılan
Yıllar ise ardarda akıyor
Beraberinde bereket ile dertleri
Kendi kutusuna atıyor.
Alıp gidiyorlar ve dönüşü imkansız
Hiç de yalvarma, çünkü kaybolabilir
Tanrıya dualar sonsuz.

Bulanık bataklıklar arasında,
Yabani otların, yılların karşısında
Üç yılım üzüntü içinde akıp gitti,
Birçok şeyleri de içine itti
Benim ışıksız, karanlık ambarımdan
Denize sessizce akıttı.
Ve güzlice deniz onu yuttu
Benim parlak yıllarımı
Benim göz yaşlarımı, bereketimi
Hasretimi, yüzüntülerimi
Silik kalemle yazılı
O belirsiz anı defterlerimi.

Bulanık bataklığın,
Yabani otların arasından
Zindandaki yıllarım akıp gitsin.
Ya ben!

Ben haberdarım yazgımdan!
Biraz oturur , sonra dolaşırım
Çöllere, denize bakışlarım benim,
Sonra anılarımla başbaşa kalır
Kendi kendime türkü mırıldanırım,
Ve yine küçük kitapçığımı
Desenle süslemeliyim.
İşe başlamalıyım.

San - Petersburg, 1858

***

Ben sapasağlamım, nazar deymesin,
Hayra alamet değil, ama gözüm seyiriyor,
Ve kalbim de beklentide. Ağrıyor,
Ağrıyor ve tıpkı aç bebek gibi ağlıyor.
Belki zor, kötü bir saat için senin bekleyişin?
İyilik bekleme, arzuladığın özgürlüğü bekleme!
Onun uykusu geldi: Çar Mikola ona ninni söyledi.

Bu cılız özgürlüğü uyandırmak için
Herkesin, topluca demir dövmesi gerek,
Ve baltaları iyi bilemeliyiz,
Yeter artık, onları uyandırmalıyız.
Yoksa zavallılar uyuya kalırlar
Tanrı adaletinin tecellisine kadar!
Bu arada ise beylikler yükselecek,
Kiliseler, saraylar dizilecek,
Kendi sarhoş çarları sevilecek
Ve Bizans övülecek,
Ve sanırım başka da birşey gelmez, ellerinden!

22 Kasım 1858

Telegram: @cinciva

***

(dua)

O doyumsuz bakışlara,
Yerli putlaştılmış çarlara!
Tüm pullukları, gemileri,
Ve doğanın tüm nimetleri
Ve mezamir dolusu övgüler
Bu yalancı putlar için tüm dualar!

Çalışkan beyinlere,
Becerikli ellere,
Toprağı işlemek,
Düşünmek, ekmek ve
Beklemekten ziyade,
Ektiğini biçmek
Becerikli eller için tüm dualar!

Kalbi temiz insanlara
Tanrı'ya iman edenlere,
Yaradanın kudreti!
Uzun ömürlü günler
Bu ve öteki dünyada
Huzurlu cennet için tüm dualar!

Herşey bu dünyada bize ait değil
Herşey o putlaştılmış çarlara!
Pulluklar ve gemiler,
Ve tüm dünyadaki nimetler,
Benim azizim!..ya bize?
İnsanların arasında sevgi için tüm dualar.

San - Petersburg, 31 Mayıs 1860

YAROSLAVNA'NIN [69] AĞITI

Sabahın erken saatinde Putivl şehrinde[70]
Yaroslavna ağlayarak şarkı söyler,
Guguk kuşu gibi yanık yanık öter
Sözleri ile, kalpleri delik deşik eder.
-Çırpıp kanatlarımı açarım
Yalnız martı gibi Ten[71] üzerinde uçarım,
Kayalı[72] nehirde kunduzdan dikili yenimi suda ıslatırım ve
Beyaz, solmuş prensin bedeninden
Kurumuş kanı silerim,
Derin, ağır yaraları temizlerim.

İnleyen sesiyle ağlar Yaroslavna
Sabah erken Putıvle'nin surlarında:
-Benim tek dostum ıslık çalan rüzgar
Hafif, kanatlı bana tek olan yâr!
Neden güçlü kanatlarınla,
Benim askerlerime,
Prense, benim sevgilime
Sen, hanın oklarını yöneltiyorsun?
Sana gök, toprak ve deniz az mı gelir?

[69] Yaroslavna - Efrosiniya Yaroslavna, Novgorod kontu, Igor'in eşi (1151-1201), Galiçya kontu Yaroslav Osmomisla'nın (? – 1187) kızı.
[70] Putivl şehri – Novgorod - Siversk kontluğuna bağlı olan bir kentti; burada kont Igor Svyatoslav Olgoviç'in hanesi bulunmaktaydı. Kont İgor'ün yenilgesinden sonra Polovetsler Rusya'ya (eski adı ile Rus) girdikten sonra Yaroslavna Novgorod - Siverski'den bu şehre taşınmıştır.
[71] Ten nehri yeni ismi ile Don nehridir.
[72] Kayalı – nehrin adı, 1183 yılında burada kont İgor Polovetsler'in karşısında yenilmiştir.

Telegram: @cinciva

Denizde yelkenli gemilerini yerleştir.
Sen acımasızsın..Keder ardınca keder!
Benim neşemi çaldın,
Çölde, çalıların arasına saldın.

Putivl şehrinde Yaroslavna'nın
Üzüntüleri, sızlamaları sabahtan.
Ve der: "Benim kadim, yaşlı dostum
Geniş, uçsuz bucaksız Dnipro'm, sana sözüm!
Sen bu yüksek kayaları deldin,
Polovetsler'in topraklarına geldin,
Tüm kayıkları, Polovetslere, Kobyak'ın[73] karşısına
O, Svyatoslav[74] olan ordunu getirdin!..
Ah, benim aziz Slavutiç'im!
Benim sevgili kocamı bana getir,
Ben yatağımı neşe ile açayım,
Irmak gibi akan yaşlarımı kurutayım
Ve denizleri yaşlarımdan kurtarayım".

Hüngür, hüngür ağlar Yaroslavna
Putıvl'de, kapıların karşısında.
Kutsal güneş ise batmakta.
Ve der: "Kutsal güneş
Dünyaya, insanlara mutluluk getirdin,
Benim acılarıma ise acı verdin!
Kutsal, parlak varlığımız

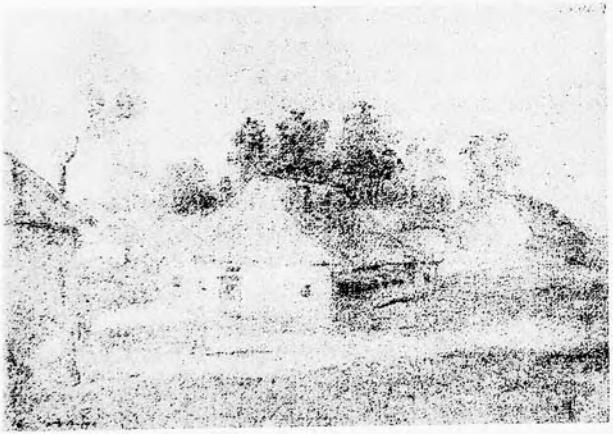
[73] Kobyak - Polovets hanı (1184)
[74] Svyatoslav Vsevolodoviç – (1181 – 1194), Eski Rus kontlarının başında gelen ve Polovets Kobyak Han'ı ile savaş sonunda onu esarete alan Kiev kontu.

Bu ovaları, bozkırları yakıp kül etti,
Prensi ve ordusunu mahvetti.
Beni yalnızlıkta yak artık, yetti artık, yetti!
Yoksa bir daha parlama ve ısıtma etrafı...
Öldü eşim...ben ne yapayım tek başına bu hayatı!"

San - Petersburg, 4 Haziran (1860)

Telegram: @cinciva

Taras Şevçenko.
Ukrayna'da

L.

Bir ev ve oda inşa ederim
Cennet gibi bir bahçe yapar, ağaçlar dikerim
İşte o zaman dinlenip gezerim
Bu küçük olan meskenimde.
Tek başıma, sessizlikte
Bahçede olur tüm rahatlığım,
Rüyama girer evlatlarım,
Bir ananın neşesi ile rüyama dalarım,
Tertemiz rüyalar kaplar uykumu!..ve sen!
Hayır, uykuya dalmak istemem ben,
Çünkü seni rüyamda görürüm. Ve benim
Küçük cennetime sinsice girebilirsin
Ve kötü acılar serebilirsin..
Ve benim yalnız cennetimi ateşe verebilirsin.

San - Petersburg, 27 Eylül 1860

Telegram: @cinciva

***

Hiç kimseyi kınamaya hakkım yok,
Haşa, Tanrıyı kınayamam!,
Ben tek başına, aptalın biriyim.
Ayrıca şarkı söyleyerek aldatıyor, sürüyorum
Kurumuş , fakir tarlalarımı!
Ve söz ekiyorum. Bereketli ekinler
Günün birinde mutlaka olur..ve aldatıyorum
Kendimi, salt kendimi
Yoksa başkası mı izliyor beni?

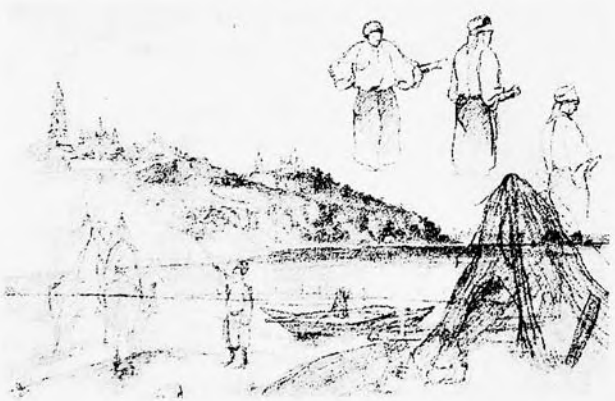
Sürülün tarlalarım,
Vadilerde, dağlarda!
Ve ekil, kara toprağım,
Temiz özgürlüklerle!
Genişle ve sürül
Kırların genişliğinde seril!
Bereketle dağıl etrafa
Mutlu yazgıyla ak!
Tüm etrafa yayıl
Tarlam, öşüre paylım!
Ve sözlerle akıp gitme,
Akıllıca ak!
İnsanlar mahsulü biçmeye çıkarlar
Neşe ile dolar tarla!
Hadi açıl ve döşen
Fakir bereketim, uyan!

Yoksa yine mi kendimi aldatıyorum
Kendimi, gerçek dışı iyi sözlerle?
Aldatıyorum!
Doğruluk içinde düşmanla yaşamaktan ise
Ve devamlı Tanrı'ya şikayet etmekse amacım!
Daha iyi kendimi avutmak, ancak kendi
kendimle kalır acım.

San - Petersburg, 5 Ekim 1860

Telegram: @cinciva

Taras Şevçenko.
Dnipro'dan Kiev'in bir görüntüsü ve diğer eskizler

***

Akça ağacın altından su akıyor,
Dereden ovaya yol almış
Su üzerindeki parlaklığı ile
Kırmızı kalinanın güzelliği ün salmış.
Kalinacık parladıkça
Akçağaaç yenileniyor,
Ertafında ise söğütlük
Yeşerdikçe yeşeriyor...

Koruluktan su akıyor
Ve dağın eteklerinde
Yavru ördek suya dalıyor,
Eğreltilerin serinliğinde.
Ördekcik sudan çıkınca
Suna onların ardınca
Sumercimeği yakalar ve
Yavruları ile sohbet başlar.

Bostan kenarından su akıyor,
Su gölete dönüştü.
Kız su almaya geliyor,
Alınca türkü diline dolaştı.
Anne ve babası ise çıktılar
Bahçede dolaşmağa,
Acaba kimi damat olarak
İsterler görmeğe?

San - Petersburg, 7 Kasım 1860

Telegram: @cinciva

Taras Şevçenko.
Kendi resmi

***

Gençlik yıllarım geçip gitti,
Ümitlerin üzerinden soğuk rüzgarlar esti
Ve kış kapımızı çaldı!
Soğuk odada tek başına otur,
Bir kimseyle birkaç kelime dahi
Konuşacak kimsen de yok, öylece de dur.
Ya danışacak insan...
Kimsen , hiç kimselerin yok!
Yalnız otur, bu sonsuz ümit
Akılsız başını yiyecek,
Seninle alay edecek..
Ve ayazla gözlerini donduracak,
Bozkırda kar tanesi gibi
Yüce düşüncelerini dağıtacak!
Otur yalnız bir köşede,
Mutlu kader olan baharı bekleme!
Senin bahçeni yeşillendirmeye
Ümidini gerçekleştirmeye!
O, artık hiç bir zaman gelemez
Ve özgürlük için düşüncelerine
Hiç bir zaman yön veremez...
Otur, ve hiç birşey bekleme!..

San - Petersburg, 18 Ekim 1860

Telegram: @cinciva

EK:

KISA SÖZLÜK

Dumka- 1.Düşünce, fikir, tefekkür; 2.Lirik müzik ve anlatım yaratmalarına verilen ad, türkü.

Kalina- 1. Bir bitki ve kartopu... Genellikle Ukrayna'da bu bitkinin suyu şifa niyetine içilmekte , ayrıca kırmızı yuvarlak meyveleri bazı yemeklerde, bisküvit ve hamur işlerinde de kullanılmaktadır. Halk tebabetinde ise soğuk algınlığına karşı ilaç yapılmaktadır. 2. Ukrayna sözlü ve yazılı edebiyatında sıkça kullanılan bir ağaç türüdür.

Kozak – Ukrayna'da XV-XVIII. Asırları arasında varolan toprak köleliğinden kurtulmaya çalışan , fakir insanlardır. Bu şahıslar daha sonra Güney Ukrayna'ya , genellikle Zaporojye bozkırlarına sığınmışlar ve orada Türk, Tatar, Polonya'lı istilacılara karşı savaşmışlardır.

Kobzar - Ukrayna halk ozanı, kopuzcu. Bu şahıs kendi eserlerini kobzada (yapı açısından Türk mandolinine benzemekte, adını ise eski Türk çalgısı kopuzdan almakta) çalarak dile getirmektedir.

Kurgan - Kurgan, tepe , höyük, mezar. Genellikle bu tepelerde eski Türkler ve bazı Ukraynalılar şehit düşen askerlerini gömüyorlardı. Sıradan mezardan farkı, herkesin görebileceği yüksek yerde olmasıydı ve mezarın boyut olarak daha yüksek ve geniş olmasıydı. Kurganlarda göçebe Türk boyları liderlerini veya sıradan bir askeri defnettiklerinde yanına tüm silah, techizat, giysi,tüm eşyaları ve hatta atını da gömüyorlardı. Kimi zaman bir sülalenin tüm bireylerinin gömüldüğü de görülüyordu.

Moskal – 1. Savaşçı. Asker. 2. Rus, Moskova'lı.Ukraynalılar'ın Ruslar'a taktıkları isim.

Telegram: @cinciva

KAYNAKÇA

Тарас ШЕВЧЕНКО , «Кобзар».До 190 – річчя від народження Тараса Шевченка.(передмова Павло Мовчан.Упорядник текстів Сергій Гальченко)/ - К.: Вид.центр «Просвіта», 2004.

Словник мови Т. Г. Шевченка, т. 1 — 2. К., 1964;

Шевченківський словник: У 2 т. — К., 1978

Новий тлумачний словник українької мови.у трьох томах.200 000 слів. (укладачі Василь Яременко, Оксана Сліпушко), К.: Вид. «АКОНІТ».2007.

Руско – Турецкий словарь.М.: Изд. «Советская Энциклопедия» 1972.

ABBYY LINGVO 12. http://www.ABBYY.ru / Электр онный словарь выпуск .

Telegram: @cinciva

Ş-14193

Lütfi Özkök 0 312 341 23 70

Telegram: @cinciva